

ware, maar het valsche treuren, denkt dan dat dat met een eeuwig treuren gevolgd zal worden. En hoe bitter zal dat zijn, zondaar ! Hebt gij hier maar ter loops eens getreurd, dan zal God geven dat gij het eeuwig zult moeten doen,

Wij hebben u de goddelijke droefheid getoond in die klaarheid, die God er ons toe gegeven heeft. Daar bleef ons toen nog wat over. De zwakken zelfs zouden zeggen, ik kan er niet uit; dat kan ik niet zeggen, dat God mij niet bedroefd gemaakt heeft; ik kan niet zeggen, dat het de geestelijke niet is, het is oprecht bij mij ; maar ik ben bekommerd, ik zie dat er een treuren is, dat niet goed is, ik wou wel eens zien, welke dat die droefheid is. Wij hebben dat **zowel** van noode als gij. Wij zullen het **zoo** zoeken te doen. Eerst zullen wij zien, dat de zondaar verscheiden droefheid heeft. Dan, waarom zijn droefheid een droefheid naar de wereld genoemd wordt. Dan, wat **noodzake** wij hebben om van die droefheid te spreken. Dan, een bedenking of twee van die wereldsche droefheid oplossen. Dan zullen wij eenige gemeene **teekenen** stellen, waaraan die wereldsche droefheid te kennen is. Dan nog eenige bijzondere **teekenen** geven om nog nader te komen. Vervolgens zullen wij een kind **Gods** en een wereldling daarbij roepen en zeggen, oordeelt nu. Verder zullen wij **zulken**, die de droefheid naar de wereld maar hebben, zoeken op te wekken om de ware te krijgen. Dan de hinderpalen wegnemen. Eindelijk zullen wij zeggen, wilt gij niet **hooren**, zoo zult gij bij die droefheid **alleen** den dood halen.

Dat zijn onze zaken, die wij nog te behandelen hebben. 1. Hoe velerlei droefheid een zondaar in den loop van zijn leven wel heeft. 2. Waarom zijn droefheid een droefheid naar de wereld genoemd wordt. 3. Een bedenking of twee oplossen, daar zij zich mede **stree-len**. 4. De **noodzake toonen**, waarom wij van die **droefheid** moeten spreken. 5. **Eenige** gemeene kenteekenen stellen. 6. Dan eenige bijzondere, die wat nader zullen komen, daar God het aan laat blijken. 7. Dan zullen wij de vromen en den zondaar daarvoor roepen en zeggen, oordeelt nu bij de stukken, en wandelt er door heen, en zegt dan wat gij bezit, of het droefheid naar God, of naar de wereld is. 8. Dan zullen wij u zoeken op te wekken, dat gij meer zoeken **zoudt** te krijgen. 9. Alle beletsels zullen wij zoeken weg te nemen. 10. En wilt gij dan niet **hooren**, dan zal ze u den dood werken.

Wij kunnen die dingen tegenwoordig niet afhandelen, dat kunt gij wel voelen ; daarom hebben wij voorgenomen tegenwoordig te verhandelen deze vijf stukken :

- I. De verscheiden droefheid, die een zondaar heeft.
 - II. Waarom zijn geestelijke droefheid een droefheid naar de wereld heet.
 - III. De noodzake, die wij hebben, om dat te behandelen.
 - IV. Zullen wij een zondaar een bedenking drie of vier uit den mond nemen.
 - V. Eenige gemeene kenteekenen stellen, daar die droefheid van de wereld aan te kennen is.
- I. Wat het eerste aangaat: een mensch, een zondaar, levende zonder genade, heeft meer als eenerlei droefheid ; hij heeft: 1. Een natuurlijke droefheid. 2. Een zondige droefheid. 3. Een geestelijke, die zij meenen dat de goede is, maar ze is kwaad.
1. Daar is niet een mensch, die leeft, of hij heeft een natuurlijke droefheid. Verliest hij een dierbaar schepsel, hij kan 't niet missen, en hij kan er evenwel niet meer bij wonen, hij treurt. Dat is natuurlijk, zelfs het onredelijke schepsel treurt over 't ongeluk van anderen, of over zijn eigen ongeluk, **Joël I: 18**, o Hoe zucht het vee! **Rom. VIII: 22**, Het gansche schepsel zucht. Dan treurt de hemel eens, dan is de aarde eens ontzet. Die natuurlijke droefheid hebben vromen en onvromen gemeen. **Samuël** treurde over **Saul**. **Jacob** zei, ik zal sterven, zoo gij **Benjamin** van mij wegneemt, **David** treurde over **Absalom**. **Rachel** beweende hare kinders.
2. Ook is er in hen een zondige droefheid. Omdat anderen goed doen, die God vreezen, omdat zij naar den hemel gaan, en de deugd betrachten, daar zijn zij bedroefd over. Wat schrikkelijke droefheid is dit! **Pharao** was zoo hartelijk bedroefd, omdat hij **Israël** had laten trekken. **Judas** was bedroefd over die vrouwe, omdat zij goed deed aan den **Heere Jezus**, Hem zalvende. **Joab** was bedroefd, omdat **David** aan **Abner** weldadigheid gedaan had. Die zondige droefheid ging zoo hoog in **Ammon**, dat hij van dag tot dag mager werd, **2 Sam. XIII**. Zij kan wel zoo hoog gaan, dat zij het niet kunnen uitvoeren, **Achab** lag daarvan ziek te bed, omdat hij het naar zijn zin niet had. Misschien zitten er hier wel, die hartelijk bedroefd zijn, omdat er iemand van de hunnen **God** vreest,
3. Dan is er nog een meer geestelijke droefheid. Ach, daar schijnt een **Kaïn** treurig over zijn zonde te zijn, en een **Ezau** liepen de tranen over de wangen, niet alleen omdat hij den zegen kwijt was, maar omdat hij die zonde gedaan had, het recht van zijn eerstgeboorte verkoopende. **Pharao** zeide, ik en mijn volk zijn goddeloos. **Achab** ging langzaam. Wat een gerucht maakte **Judas**? hij had misschien zooveel indruk van de helle niet als daar van, dat hij zijn goeden **Meester** verraden had.

Wij zien dan, daar is een natuurlijke, een zondige, en een meer geestelijke droefheid in den zondaar, en die droefheid noemt God met dien naam, die wij een weinig ontdekken moeten.

11. Waarom noemt God de **droefheid** in den zondaar met dien naam van droefheid naar de wereld? 2 Cor, VII: 10.

1. Eerst, zij heeft in en op de wereld plaats. Elk zondaar, hoe goddeloos hij is, die bezit ze. De Schrift zegt, dat er geen een zondaar op de wereld is, of hij heeft wel droefheid. De goddelooze doet **hemzelf** 't allen dage weedom aan, Job XV: 20. De goddelooze heeft vele smarten, Ps. XXXII: 10. Dat zijn hier zoo al de beginseltjes van de **helle**, daar weeninge der oogen zijn zal en knersinge der tanden, Matth. VIII: 12. Zij hebben zelfs in hun lachen smarte, Spr. XIV: 13. Zij beginnen hier, dat in de helle en tut in alle eeuwigheid zal voltrokken worden, en hoe verschrikt zijn zij, als zij aan dood en eeuwigheid denken.

2. Zij wordt een droefheid naar de wereld genoemd omdat er geen een wereldling is, of hij bezit ze. Zij is in de menigte, zij is in geen tien of twintig, maar in alle. De **geheele** wereld ligt in het booze, 1 Joh. V: 19. Zij zit in elk en in een iegelijk; een iegelijk is er naar zijne mate mede vervuld, doch zij kan wel in den een meer als in den ander zijn.

3. Zij wordt zoo genoemd, omdat zij er een mode van maken, zij leven er mede zoo naar de zwier, Wat is die zwier in een mensch, die bedroefd is naar de wereld? Het smart zoo een stilletjes aan zijn hart, dat **hij** een **vreeze** heeft om verloren te gaan; maar zij hebben nooit smart in hun hart, dat zij God **vertoord** hebben, dat zij Zijne wet vertreden en hunne ziele onrein gemaakt hebben. Daarin verschilden Petrus en Judas: Judas riep uit over de zonde, maar Petrus, omdat zij hem zoo bevlekt had.

4. Met hun beklemd hart loupden zij naar de wereld om te zien, of zij er wat verkwikt kunnen worden. **Kaïn** ging reizen en zwerven, hij gaf **zichzelf** **zooveel** te doen, en daarna ging hij een stad bouwen, opdat hij zijn beklemdheid vergeten zou. **Saul** liep tot het snarenspeel en hij nam zijn **plezier** in de harp en in de snaren om hem te diverteeren. De genooden, die niet **komen wilden**, de een ging wat **koopen**, de ander ging bouwen, de ander ging trouwen, en zoo diverteerden zij zich, Matth. XXII.

5. Zij laat u even zondig blijven. Al schreide zoo een zoo dat al zijn krachten weggingen, hij zou even zondig blijven: **Ezau** was en bleef onheilig, Heb. XII. Zij **keeren** weder tot de **wenteling** in het slijk met de **zeuge**, 2 Petri II. Zij schreien zich tot water, maar zij laten niets vallen van hun harden weg en van

hun booze handelingen. Het gaat met zulke bedroefden gelijk met de tranen op de wangen; hoe meer dat ze er overloopen, hoe bemodderder dat zij worden.

6. Zij wordt **zoo** genaamd, omdat ze het met de wereld altijd houden; zij houden 't met de geestelijke treurigen niet.

7. Zij kunnen nooit **resolueeren** om af te scheiden van de wereld; zij zouden liever afscheiden van de vromen.

8. Zij zijn bij de wereldlingen altijd welkom. Hebben zij eens getreurd, de wereldlingen zeggen: **het** is maar eene zwakheid, 't zal wei weer overgaan. Ja zij zijn de wereldlingen niet tegen, want zij doen met hen mede, zij **loopen** tot dezelfde **zondc**. De hovelingen van Pharao hadden er niet tegen, dat hij eens treurde. Zij hadden Achab niet te minder lief, omdat hij eens bedroefd geweest was; zij dachten, 't is maar een zwakheid, 't zal wel weer over gaan. Zij blijven bij de wereld, zij bestraffen een wereldling niet, omdat zij zelf schuldig zijn; zij spreken uit de wereld, en omdat zij uit de wereld zijn **zoo** heeft de wereld haar lief, Joh. XV : 19.

III. Het derde stuk is, is daar **noodzake** toe, om daarvan te spreken? en wat voor noodzake?

1. Eerst, omdat God hen behandelt; mogen wij het dan wel laten? God doet het, 2 Cor, VII : 9, 10.

2. Wij moeten geen kwaad voor goed, noch geen goed voor kwaad aanzien, 't welk licht gebeurt, als het niet behandeld wordt.

3. Omdat die droefheid naar de wereld **zoo** misbruikt wordt. Hoe **zoo**? Met hare valsche argumenten. Daar staat in den Bijbel, zalig zijn zij, die treuren, want zij zullen vertroost worden, Math. V: 4. Daar staat in den Bijbel, God woont bij de verbrijzelden, Jes. LVII : 15, Hij zal de treurigen troosten, Jes. LXI: 3. Ik ben over mijne **zonden** treurig en verbrijzeld geweest, zeggen zij, en zij maken de conclusie op, **zoo** wacht ik getroost te zullen worden.

4. Het is noodzakelijk, om het misbruik weg te nemen van **Zach**. XII : 10, daar God den Geest der rouwklage en der genade beloofd had; ik rouwklage, zeggen zij, **zoo** mag ik dan besluiten **dat** ik geestelijk leven heb.

5. Omdat alle beloften van troost niet aan alle treurigen gedaan is. Dat de troost en de zaligheid niet volgen aan alle treurigen, daar zal ik u een exempel drie of vier van geven. 1 Sam. XXIV : 17-19, de koning **Saul**, wat kan hij meer doen? Hij weent, hij beschuldigt **zichzelven**, hij belijdt zijne misdaad, en 1 Sam. XXVI : 21, komt hij **zoo** verre, dat hij zegt, mijn kind, keer maar weder, Ik zal u geen kwaad meer doen; bleef hij evenwel geen Saul, die

in zijne ongerechtigheid sterft? Bekijkt 1 Kon. XXI, dat van Achab, toen hij dat woord gehoord had, dat **Elia** gesproken had, hij deed een zak aan zijne lendenen, hij vernederde zich, hij toonde de allergrootste droefheid, ja het ging zoo verre, dat hij bijna langs de straten bezweek; bleef hij evenwel niet de goddelooze Achab? Ziet een **Ezau**, Gen. XXVII, daar staat hij te **huilen** en te **weenen**, 't **geheele** vertrek van zijn vader was vervuld met zijn tranen; maar wat zegt Paulus van hem, Hebr. XII: 16, weest toch geen onheilge gelijk Ezau! Judas, bleef hij geen Judas, al schreeuwde **hij zou?** Moet ik en gij dan niet besluiten, dat niemand uit zijn tranen besluiten kan, dat zijne droefheid goed is ?

IV. Het vierde stuk is: een bedenking twee of drie weg te nemen. Een zondaar zal zelfs zeggen, als gij dat stuk behandelt: 1. Die waren in **schijn** bedroefd, maar ik in waarheid. 2. Die waren het maar uitwendig, maar het mijne gaat dieper. 3. Die kregen **geentrost**, maar ik krijg troost. Dat zijn drie zware stukken.

1. **Eerst**, die waren het in schijn, wij niet. Ik antwoorde, die waren 't niet in schijn. Pharao en Achab, zouden die **het** in schijn geweest hebben? Het waren Koningen, zij konden er niemand mede bedriegen, zij hadden **eere**. Let eens op Judas; deed die dat uit schijn? Hij zocht geen eere, noch goede gedaante, hij toonde dat hij wat anders in zijn hart had, hij verhing zich om zijn leven te verliezen. De anderen waren koningen.

2. Valt hun dat uit de hand, dan hebben zij een tweede stuk, en zij zeggen, zij deden 't maar uitwendig, zij scheurden hun kleederen. **Bedriegt u** niet, 't ging hen wel terdeeg van harte; en wel **zoo** hoog, dat zij schier nedervielen; zij gingen misschien veel verder als gij. Jer. IV : 18, Dit is uwe boosheid, **dat het zoo** bitter is, dat het tot aan uw harte raakt.

3. Deugt dat niet, dan hebben zij nog een derde, en zij zeggen, ik voel troost tot verlichting van **mijn** zwaarmoedig hart; hoe goddeloos ik ben, als ik gebeden en geschreid heb, dan voel ik verlichting. Weet gij, wat wij daarop antwoorden?

A. Eerst, dat door schreien en bidden **uw hart** ontlast wordt heeft een natuurlijke **oorzake**; 't is gelijk een vat, dat in werking is; **zoo** gij het geen lucht geeft, 't zal barsten, maar **zoo** gij 't lucht geeft, het komt tot stilte. Gij **zijt** bedroefd, zoodat gij zegt, **zoo** ik niet tot schreien kwam, ik zou barsten ; daarop vloeit gij in tranen weg, daardoor wordt uw harte ontlast, 't krijgt lucht.

B. Maar wij moeten nog nader komen. Gij zegt, ik ben wat geruster, gij troost **uzelven** al is 't dat God het niet doet; als gij geschreid en gebeden hebt, wat gaat gij dan doen? **Ik** hope,

zegt gij, 't zal nu wel gaan, ik ben wat geruster, ik heb gedaan dat God eischt, ik hebbe **Gods** wil betracht, ja, **zoo** ik het durf zeggen, ik denk dat God mijn gebed gehoord heeft, en mijn tranen gezien, en nu volgt het van zelfs, dat mijn zonden mij vergeven en kwijtgescholden zijn, ik kan niet sterven.

Ziet, aan zulke strikken legt gij, God moet er u afhelfen als Hij genade geeft. Wij zouden er nog wel eene willen bijvoegen, want gij zult zeggen, ik ben over de zonden als zonde bedroefd, doch dat zullen* wij misschien daarna nog doen, wij hebben nu aan die drie genoeg.

V. Nu hadden **wij te** zien eenige gemeene teekenen. De droefheid naar de wereld, waaraan is die le kennen, al was 't dat zij zich tot water schreiden ?

1. Eerst, ais zij hun hart rechtuit zouden spreken, zij zouden zeggen, ik wou dat ik mijn leven niet bedroefd was, ik zou het liever met die houden die alle dagen feest houden, als alle dagen in 't klaaghuis te zijn, ik houd van een vroolijk leven. Ik wil daar niet op letten, of het plezier zondig is; dat valt mij **zoo** zwaar, moeten zij dan wel zeggen, als zij naar de eeuwigheid moeten, dat ik mijn leven van geen droefheid heb kunnen spreken.

2. Als gij **zulken** van nabij ziet, hun droefheid is doorgaans over de **wereldsche** dingen: ik **vreeze** dat dit of dat mij zal overkomen en ontmoeten, die schade, die schande; mijn vrouw, mijn man, mijn kind, 't moet weg; die slag in mijn nering zal ik nog krijgen; en dan komt er wel met een staartje de zonde bij in hun gedachten, en men zegt, **waren** er geen zonden, daar waren geen wonden; komt er iets, dan diende men wel huilters en klaagvrouwen te halen, dan weet men geen maat noch paal te houden, dan is 't, waren er geen zonden, daar waren geen wonden.

3. Als gij ze ter deeg bekijkt, **zoo** is hun droefheid doorgaans omdat zij hun 'zin en wil niet doen kunnen; als zij daarin gestuit of belet worden, als zij of anderen goed moeten doen, dat kunnen zij niet dragen.

4. Als gij hen eens ontsteld ziet over hun zonden en verloren staat, en gij zegt het, zij zouden 't ontkennen, zij willen 't niet weten; 't schort mij daar niet, zeggen zij, en 't schort hun daar wel ter deeg, maar zij willen 't niet zeggen; zij zouden wel zeggen als Jerobeam tegen zijn wijf, dat het toch niemand en wete dat gij Jerobeams wijf zijt, en dat wij **zoo** ontsteld zijn.

5. Zij kunnen 't niet opkroppen, 't kan niet altijd verborgen blijven, maar dan wilden ze wei dat het niemand wist, zij wilden **wel** dat noch God noch mensch 't wist. Zijn zij in de kerk eens

ontroerd, springen hun de tranen uit hun **oogen**, zij wilden wel dat het niet gepasseerd was; dat moest mij niet veel overkomen, zeggen zij, en dat was een **groote** zwakheid in hen, dat zij daar **zoo** droevig waren.

6. Gij zult vinden dat de droefheid naar de wereld **zoo** gaarne gepleisterd wordt met **looze** kalk. **Zij zoeken** niet dat zij recht behandeld worden, maar zij beminnen die hun weten naar den mond te praten en te **stillen**, en dus hun breuke op het lichtste te genezen, en kussens onder de ellebogen te leggen.

7. Hunne droefheid komt en zij verdwijnt ras, 't is geen **blijvend** goed. Men zegt voor een spreekwoord, dat er niets wakkerder opgedroogd is als tranen, Is dat waar in de **nature**, 't is waar dat er geen droefheid wakkerder weg is als die naar de wereld.

8. Die **maar** naar de wereld bedroefd zijn, maken meer **misbaar** als die oprecht **zijn**. Judas maakte meer misbaar als Petrus. Dan **loopen** ze van kamer in kamer, dan is 't: staat mij bij, helpt mij.

9. Zij is doorgaans geveinsd; zij hebben **er** eenige oogmerken in bij God en menschen.

10. Zij is doorgaans met desperaatheid gepaard, en ook ontijdig; 't is al uitstel en opkroppen, totdat zij niet meer kunnen, totdat men begint te zeggen: 'gij **zijt** ziek; men begint dan gedachten van sterven te maken.

Legt daar nu uw hart bij. Daar hebben wij nu onze zaken afgehandeld, **die wij dachten**. Als 't God belieft, zullen wij in 't toekomstige dat zoeken op te lossen, of die droefheid gaat over de zonde als zonde? En dan zullen wij zeggen, oordeelt nu zelve. En dan zullen wij er tusschen inmengen eenige bijzondere **ken-**teekens, daar 't nog nader in zal blijken. Kijkt doch terdege uit uw **oogen**, zoekt toch voorzichtig te handelen, ik en gij, want wie weet hoe haast wij daar zullen zijn, daar het ooge **Gods** als een vlamvend vuur onze harten en nieren zal beproeven. De dingen die des **Geestes** zijn, luisteren **nauw**. De menschen zeggen, als men goud weegt, moet men op het minste letten; hier ook: **wilt gij** het rechte vinden, gij moet **nauw** letten welke de rechte en welke de valsche droefheid is. Daartoe helpe ons God, en Hij geve dat niemand van ons beschaamd mag uitkomen, en daartoe wenschen wij dat dit gesprokene aan ons en aan **ulieden** mag gezegend zijn, tot **Godes eere**, om **Zijnes** Zoons wille! Amen.

VIER-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin

- I. Onderzocht wordt, of een mensch zonder genade wel kan over de zonde als zonde bedroefd zijn ?
- II. Eenige nadere en klare kenteekenen van de droefheid naar de wereld opgegeven worden.
- III. Vromen en onvromen daarvoor geroepen worden, om hare droefheid te bezien.

WIJ lezen Matth. XIII: 47, 48, dat de Zaligmaker het Koninkrijke der hemelen vergelijkt bij een vischnet. Wederom, zegt Hij, is het Koninkrijke der hemelen gelijk een net, geworpen in de zee, en dat allerlei soorten van visschen tezamen brengt. Hetwelke, wanneer het vol geworden is, de visschers aan den oever optrekken, **ende** nederzittende lezen het goede uit in hare vaten, maar het kwade werpen zij weg. Als de visschers in zee zijn, **zoo** werpen ze het net uit, en zij besluiten er in een menigte van visschen, de eene zijn goed en de andere zijn kwaad. In de kerk komt ook veel volk, daar wordt het net van het Woord uitgeworpen, het zijn niet alle goede lieden van de kerk, de eene deugt niet en de andere **is** goed.

Iemand mocht denken, de goede en de kwade zullen gemakkelijk te kennen en te onderscheiden zijn ; het koorn is gemakkelijk van het kaf te onderscheiden. Indien dat waar is, waarom wordt er dan in het Woord van **zoo**veel opwekkingen gesproken tot onderzoek, en gezegd: beproeft uzelf, onderzoekt uzelf, 2 Cor. XIII : 5. Waartoe zijn er dan zulke gebeden, Heere! proeft mij, toets mijne nieren, Ps. XXVI: 2. Waartoe is dan die oefening van een Christen, laat ons onze wegen onderzoeken? **Klaagl. III : 40**. Ja waarom stellen de predikanten dan **zoo** veel onderscheid tusschen **dooden** en levendigen, als zij **zoo** gemakkelijk te kennen zijn ? Jac. II: 20--26. Waartoe zijn de Christenen dan **zoo** benauwd **om** te weten, of zij een **kafje** of een koorntje zijn?

Zoo spreekt de **nature**, die niet meer is als **nature**, is niet gaarne van nabij bezien. Jacob had gaarne gehad, dat zijn vader hem maar meteen voor Ezaü had aangezien, zonder hem eens te betasten. Jerobeams wijf had gaarne gehad, dat de Profeet **Ahia** **zoo** blind naar zijn ziele geweest had, als hij naar 't lichaam was,

opdat hij niet zou geweten hebben dat zij Jerobeams wijf was. De Predikanten die in schaapskleederen komen, maar van binnen wolven zijn, zouden gaarne voor schapen aangezien worden. Of er groot onderscheid is, en ofschoon het kaf van het koorn gemakkelijk te kennen is, zoo is het evenwel niet te vergeefs, dat God de Predikanten opwekt om onderscheid te stellen tusschen goeden en kwaden, dat is geen nieuwsgierigheid, en die een waar koorntje is heeft het gaarne dat er **kenteekens** gesteld worden, waarbij hij kan zien of hij een **kafje** of een koorntje is. Waarom stellen wij dan onderscheid?

1. Omdat het koorn altemets een schijnseltje heeft of het een **kafje** was, en 't kaf altemets een schijnseltje heeft of het een koorntje was. Petrus, toen hij zijn Heere verloochend had, gaf hij toen geen schijnsel of hij maar een **kafje** was? David, toen hij zoo zwaar gevallen was, gelek hij wel naar een vroom man? Het kaf heeft ook altemets een schijnseltje of het koorn was. Als Bileam zoo breed sprak, leek hij geen koorntje? Ik, sprak hij, ben de man, dien de oogen geopend zijn, de hoorder der redenen Gods spreekt, al gaf mij Balak zijn huis vol goud of zilver, zoo zou ik niet anders spreken als God mij geeft te spreken. Zou men van zoo een niet denken dat het een koorntje was?

2. Omdat het kaf altemets den naam krijgt of draagt van een koorntje. Openb. III: 1, zij hadden den naam dat zij leefden en zij waren dood. Daar gaat altemets een groote naam van hen, dat zij genade hebben, en zij zijn nochtans dood.

3. Omdat het **kafje** vele valsche inbeeldingen heeft; wat ontbreekt mij nog, zeide die jongeling, Matth. IX: 20. Zij kunnen het altemets zoo nabij brengen, dat het koorn hen met liefde aanziet; de Heere Jezus zag hem aan en Hij beminde hem, Matth. X: 21 en Hand. XXVI, de Koning Agrippa zou bijna overgegaan hebben, wat eene genegenheid toonde hem Paulus!

4. Het is noodig, om het kaf die gedachten te ontnemen dat zij een koorntje zijn. Ja zeggen zij, de Predikanten hebben daar zoo een handje van, om ons te verdoemen, tegen Matth. VII: 1. Wij oordeelen u niet, zeggen wij, maar komt en legt u bij de **kenteeken**en neder en oordeelt zelf. Wij willen geen meesterachtige gedachten over u maken, maar gaat tusschen de stukken door en oordeelt zelve. Daarbij komt de Geest, en die zegt, Ik zegge het u aan, oordeelt of gij uit God geboren zijt of niet, of gij in u vindt de eigenschappen van een koorntje of van een **kafje**. Vindt gij **uzelf**en in den genadestaat of in den staat der **nature**? Daartoe wordt er onderscheid gesteld.

Wij hebben het zoeken te doen, als wij gesproken hebben over de geestelijke droefheid die naar God is, **dewelke** een onberouwelijke bekeering werkt tot zaligheid. Toen zeiden wij, dat de droefheid naar de wereld den dood werkt. Zoo verre waren wij **gekomen** in 't gekrookte rietje niet te breken. Een zwakke zal zeggen, ik vrees dat ik maar valsche genade heb; **daarom** moeten wij onderscheid stellen, en als wij dat gesteld hebben zullen wij zeggen, oordeelt zelf. De droefheid naar de wereld hebben wij voorleden Woensdag getoond. Toen zeiden wij: 1. Dat een zondig mensch verscheidene soorten van droefheid had. 2. Waarom het een droefheid naar de wereld genoemd wordt. 3. Waarom wij die droefheid naar de wereld ook behandelen moesten, de noodzaak die wij daartoe hadden. 4. Losten wij eenige bedenkingen op. 5. Gaven wij eenige gemeene teekenen, waaraan die droefheid van de wereld te kennen was. Nu hebben wij deze drie dringen :

- I. Een groot geval van consciëntie, en dat is: of een mensch zonder genade wel bedroefd kan zijn over zonde als zonde?
- II. Zullen wij eenige nadere **teekenen** geven van de droefheid naar de wereld.
- III. Zullen wij daar **vromen** en **onvromen** bijroepen, en zeggen, wat denkt gij **nu**, hoe is 't met u gesteld, vindt gij diedroefheid naar de wereld in u?

Daar is hier niemand, of hij heeft wel droefheid over zonde gehad ; het geval is, of een onwedergeborene wel bedroefd is geweest over zonde als zonde. Dan zullen wij eenige geestelijke **teekenen** voor uw hart leggen daar gij aan zult kunnen kennen, of gij de droefheid naar de wereld hebt of niet ? Eindelijk zullen wij vroom en **onvroom** daar eens bijroepen, en zeggen, laat **ons** onszelven eens bekijken, of de droefheid naar de wereld in ons is of niet.

I. Wat het eerste aangaat, dat is een zwaar geval; **kan** een onwedergeborene wei bedroefd zijn over de zonde als zonde ? Dat moeten wij nu in vijf of zes stukjes behandelen.

1. Eerst zeggen wij, wat is treuren over de zonde als zonde? Dat is enkel te treuren omdat wij gezondigd hebben tegen de allerheiligste **nature Gods**, tegen **zooveel** liefde **Gods**, tegen **zoo**-vele weldaden die wij van God genoten hebben, en omdat wij ons daardoor **zoo** bevlekt en onrein voor God gemaakt hebben; dat moet een kind **Gods**, dat hij zulk een adderenharte heeft, dat hij zulk een slangennatuur heeft, dat hij **zoo** melaatsch en **zoo** onrein en **zoo** gruwelijk en stinkende voor God is, dat hij zulk een **mooren**-huid en zulke luipaardsvlekken heeft, en dat hij **zoo** onrein is uit

een onreine, dat in hem geen goed woont, Jes LXIV: 6, Job XIV: 4, Rom. VII: 18. En dat **zoo**, zonder dat zij hun gedachten eens laten gaan over de straffe; dat moeit hen **zoo**, dat zij **zoo** zondig en **zoo leelijk** zijn, dat zij **zoo** gezondigd hebben tegen de allerheiligste **nature** van God.

2. Ik beken gaarne, dat er zulk een droefheid in de onwedergeborenen niet valt, en dat zeggen al de Godgeleerden, dat dat een droefheid is die naar God is, **dewelke** tot hare vrucht heeft een onberouwelijke bekeering tot zaligheid, en hun geen rust laat in hun geest, voor dat zij in Christus met God verzoend zijn. Laat ons toch elk toezien, dat wij niet verloren gaan.

3. Nu komen wij een trapje **hooger**. Daar kan in een onwedergeborene zulk een droefheid vallen, dat zij bedroefd zijn over hun heimelijke zonden, omdat God ze weet, Hij, zeggen zij, zal het uitbrengen tot mijn eeuwige schade en schande. Hij zal het niet bedekken, maar openbaren. Hij openbaart hetgene in 't heimelijke geschiedt; de allerverborgenste raadslagen van het harte zal God oordeelen.

4. Zij gaat **zoo** verre, dat zij over hun heimelijke zonden bedroefd zijn, omdat het hun consciëntie weet. Geliefden, gij moogt heel de wereld bedriegen, gij zult evenwel uw consciëntie niet bedriegen, en ook God niet. Gij moogt mij of een ander op den **mond** slaan, maar uwe zonden staan geschreven in de tafelen uws harten; aan die zonde **zijt** gij vast, van die **nature** is zij. De consciëntie doet haar werk als zij niet toegeschroeid is; dat is als ons **herte** ons veroordeelt, dat zijn de gedachten die ons beschuldigen en **ontschuldigen**, 1 Joh. III: 20. Rom. II: 15. Dit is hetgene Salomo zegt, uw harte zal u benauwen, ais gij uw naasten gevloekt hebt in 't verborgen, **Pred.** VII: 22. Gij zijt misschien een hoereerder, een dronkaard of dief in 't verborgene; daar kunt gij over ontsteld zijn, omdat het uwe consciëntie weet; daarom was **Kaïn** **zoo** gejaagd; **zoo** was 't met **Achan** en Judas; hoe heimelijk het belegd is, de consciëntie weet het.

5. Iemand kan bedroefd zijn over zijn allerverborgenste zonden. Het heeft dikwijls **zoo** grof gegaan, dat gij denkt dat uw naasten het ook weten; het kan niet verborgen wezen, zegt gij, ik weet dat het mijn naasten moet weten. De consciëntie is een wonderbare zake, zij houdt het altijd aan de zijde van God; ik weet, zegt zij, wat dat gij doet in 't allerverborgenste, en al hebt gij het nog **zoo** heimelijk gedaan, uw naaste kan 't wel denken, hij ziet het wel. Daardoor komt **zoo** een dan en hij **beklacht** dikwijls **zichzelven**; het zal toch aan het licht gebracht worden, zegt hij; hij kan 't niet langer smoren, 't moet er uit.

6. Hij komt wel **zoo** verre, dat hij meer maait over de zonde als over de straf, als het te grof gegaan is. Dat ziet gij klaar in Judas, Matth. XXVII: 4, Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed. Hij was **zoo** benauwd voor de helle niet, en **zeide** niet, wat hel en wat pijn zal ik hebben, maar wat monster ben ik! mijn **onnoozelen** goeden Meester te verraden, tegen zoovele weldaden, tegen zoovele predikatiën aan als ik van Hem gehoord heb, en tegen zoovele mirakelen als ik van Hem gezien heb? Och, zegt hij, ik weet met mijn gemoed geen raad.

Het geval was, of een onbekeerde over de zonde bedroefd kon wezen? Daar wij nu op geantwoord hebben. 1. Waar dat in bestond. 2. Dat dat in hen geen plaats had. 3. Dat zij bedroefd zijn over hun heimelijke zonden, omdat God het weet. 4. Ook omdat het hun consciëntie weet. 5. Omdat zij vaststellen dat het hun naaste weet, 6. Zij zijn ook wel **zoo**, dat zij meer bedroefd zijn over de zonde als over de straf,

II. Dit gezien hebbende, moeten wij zien of uw droefheid niet maar een droefheid naar de wereld is. Ik weet niet of er hier wel iemand is, die zeggen kan, ik weet niet dat ik ooit droefheid over de zonde gehad **hebbe**; kijkt of uw droefheid van de rechte slag is of niet. **Woensdag** hebben wij u eenige gemeene **teekenen** van de droefheid naar de wereld gesteld en gegeven. Wij zullen ze **u** nog eens kortelijk noemen. 1. Zij zeiden dat zij in het nieuwe leven geen zin hadden. 2. Zij was **zoo** groot niet als over een lief schepseltje, dat gij verloren hadt. 3. Gij waart bedroefd, omdat gij het kwade niet doen **konde**, en omdat gij goed gedaan had, daar **hadt** gij berouw over. 4. Als gij over de zonde ontsteld waart, gij kropte het op en woudt het niet weten. 5. Gij kondt het niet altijd opkroppen, en dan maakt gij meer beslag van buiten als 't van binnen was. 6. Dan woudt gij uw leven niet meer bedroefd zijn. 7. Dan, waart gij eens bedroefd, het was maar geveinsd. 8. Dan 't was ontijdig, ais gij **zoudt** gaan sterven. 9. Dan, gij vielt tot desperaatheid, 10. Eindelijk, gij gingt den weg **Gods** niet in, maar gij pleisterde **uzelven**, en gij waart gaarne bij zulke menschen, die u ook pleisteren met looze kalk en uw **breuke** op het lichtste genezen. Wij hebben nog tien of elf geestelijke teekenen, die zullen wij er bijvoegen.

1. De droefheid van een onwedergeborene is eene nare melancholie; hij heeft vele zwaarmoedige gedachten over zijn zonden, hij stelt vast dat hij er over verloren zal moeten gaan, hij geeft geen rede plaats, hij stelt maar vast ik moet verloren gaan, hij strijdt niet om daaruit te **komen**, het is toch buiten hope, zegt hij, Jer.

XVIII: 12. Zij zijn zonder hope in de wereld, Eph. II: 12. Zij hebben zulke melancholyke gedachten, dat zij vaststellen verloren te zullen gaan.

2. Als dat wat over gaat, dan slaan zij aan den anderen kant weer over, en zij zijn praatachtig en lachachtig; **zoo** zonder reden slaan zij over aan den vroolijken kant. Ziet het in Achab, hij ging langs de straten, **zoo** dat hij bijna bezweek, 1 Kon. XXI, en daarna was hij weer praatachtig, ja hij laat **Micha** slaan. **Zoo** zonder reden slaan zij tot den vroolijken kant over en worden welgemoed.

3. Zult gij vinden, dat die droefheid hun hart vol schrik laat om te sterven. Wat doet de consciëntie, dat rare stuk? Zij toont hun levendig hun zonden voor hun **oogen**, en hoe waardig dat zij zijn daarom naar de hel te gaan ; daardoor wordt hun slaap wel eens weggenomen, zoodat zij moesten zuchten en klagen; door dien schrik kunnen zij het onder de rechte bediening niet houden. Pilatus wijf **zeide**: Ik heb **zoo** veel geleden in mijnen droom. Matth. XXVII: 19. Zij gaan met een **vreeze** des **doods** bevangen; 't is er mede als met Felix, hij kon het onder Paulus' predikatie niet houden : houd op, **zeide** hij, ik kan **u** niet meer **hooren**, Hand. XXIV: 25. Het is, wat zal er nog van mij worden, ik kan er **altemets** niet van slapen.

4. Als die angsten een weinig overgaan, dan zult gij '**zoo** vinden, dat zij gaan vaststellen dat dat angsten der wedergeboorte geweest zijn, dat zij toen bekeerd zijn. En waarlijk zondaar, zou gij niet meer krijgt, gij gaat verloren. Zeg niet, dat het een **teeken** van uw verandering is; 't is niet meer als dat van **Belsazar** en Felix, ja, de **duivelen** in de hel sidderen zelfs, Jac. II: 19.

5. Is dat uw droefheid, dan is 't maar naar de wereld, als zij daar maar uit ontstaat omdat gij anderen bedroefd en bewogen ziet, die waarlijk bedroefd zijn; gij zult er kwalijk een vinden, die, als hij anderen, die waarlijk berouw hebben, bewogen ziet, of hij wordt ook bewogen. Hand. XXVI, toen Paulus met zooveel beweging zijn bekeering verhaalde, toen kon Agrippa zich kwalijk bedwingen ; Festus schreeuwde uit, Agrippa ook.

6. Ontstaat uw droefheid daaruit: gij waart misschien eens onder een predikatie, die zeer bewegelijk was, zoodat er misschien van de tien menschen wel zes aan 't schreien raakten, gij wierd door dat bewegelijke prediken als in 't nauw gebracht. Is 't anders niet, **zoo** is uw droefheid maar een droefheid naar de wereld. Neh. VIII schreiden daar al **veel** goddeloozen, en Richt. II schreiden zij **altemaal**, toen die engel **Gods** hen op het hart lei wat zij ge-

daan hadden; en 1 Sam. VII, toen **Samuël** zoo krachtig predikte, al het volk schreide en zij schepten water en goten het uit voor het **aangezichte des Heeren**, en zeiden :zoo week zijn onze harten. Hebt gij uw leven **niet wel** in een kerk geweest, daar een groote **roere** was? wij hebben er van ons leven wel gezien, die 't uit-schreeuwden. Is uw droefheid niet anders, dan is het mis.

7. Gij zijt bedroefd over uw zondig gedrag, omdat hel benomen heeft **uwe** reputatie en eer en achting, zoodat gij zeggen moest evenals Thamar, en ik, waar zal ik mijne schande brengen? 2 Sam. XIII: 13. Gij zijt door uw zondig bedrijf uwe reputatie kwijt, daar hangt uw hoofd over als een **bieze**, en bij die occasie komen er zulke zwaarmoedige gedachten in u op, dat gij u zelfs wel aan zoudt tasten, zoodat gij zelfs van God wei diende opgebeurd te worden, gelijk als Kaïn : Is er niet indien gij wel doet, **verhoo-ginge?** Gen. IV: 7. Al waren uwe zonden, **zegt** God, als **schar-laken**, zij zullen wit worden als sneeuw; en al waren zij rood ais karmozijn, zij zullen **worden** als witte **wolle**, zoo gij u tot Mij bekeert, **Jes. I: 18.**

8. Het achtste teekentje is dit, als uw **droefheid** ontstaat, omdat gij door uw zondig leven u schade toegebracht hebt; gij raakt door uw zondig gedrag in kruis en armoede. Jer. II: 19, Uwe boosheid zal u **kastijden**. Jer. IV: 18, Dit is uwe boosheid, dat het zoo bitter is, dat het tot aan uw **herte** raakt. Egypte was bedorven ; ziet den Koning eens met tranen. Ninevé zal vergaan, heel de stad was in **roere**.

9. Die naar de wereld bedroefd **zijt**, gij hebt misschien gezondigd met een zonde door den rechter strafbaar, gij vreest, zoo het uitkomt, dat het zwaard van de overheid u straffen zal; **on-derzoekt** eens, 't zijn niet al maar **zonden bij God** strafbaar.

10. O, zij komt niet of het moet heel grof gegaan hebben; zij moeten schrikkelijk gezondigd hebben, tegen 't licht van de **nature**, tegen een goede opvoeding, tegen de lankmoedigheid **Gods**, tegen 't Woord: dat **kweit** haar, het heeft te grof gegaan. Wilt gij daarop uw staat der genade bouwen, 't is mis. Zulke **benauwd-heden** hebben de Heidenen gehad, Rom. 11: 15.

11. Weet gij waar zij wel uit komt? Gij hebt misschien door uw zondig gedrag uw naaste smart en lijden toegebracht; 't was ligt ergens een weduwe of **weeze**, en dat **wroegt u**. Ziet het in Judas, Matth. XXVII, omdat hij zijn Heere in lijden gebracht had.

Wij zullen 't stuk voor stuk nog eens **noemen**. 1. Het spruit misschien uit melancholyke gedachten ; daar is voor mij geen doen aan, ik moet verloren gaan, 2. **Dan slaat gij** aan den anderen

kant over tot lachachtigheid en ijdelheid. 3. Gij leeft met uitermate veel schrik in uw hart. 4. Daar gaat gij dan uw bekeering op bouwen. 5. Het ontstaat daaruit van dat gij anderen bewogen ziet. 6. Ontstaat zij door bewegelijk prediken. 7. Omdat uw zondigen u uw reputatie benomen heeft. 8. Omdat gij er **uzelfven** door in kruis en lijden gebracht hebt. 9. Ontstond zij daaruit, omdat gij gezondigd hebt met een zonde, voor den rechter strafbaar. 10. Ontstaat zij daaruit, omdat ge het heel grof gegaan had. 11. Ontstond zij daaruit, omdat gij door uw zondig gedrag uw naaste in kruis en lijden gebracht had. Dat is de droefheid naar de wereld, als gij niet meer hebt.

III. Nu ons derde stuk. Toehoorders, nu roepen wij u voor 't stuk, oordeelt, gij hebt ligt wel eens uw hoofd laten hangen en **geschreid**. Vromen, wij moeten u zeggen, al die ciingen zullen de vromen op hun tijd ook wel vinden. Om het u te doen vatten, een **doode** heeft **zoowel** een mond, handen, oogen, voeten als een levendige, maar hij werkt er anders mede. Dat gij dan zoudt zeggen, ik heb niet meer, dat **zou** mis zijn. Als gij zegt, ik heb niet meer als een droefheid naar de wereld, dat is mis. Als gij neffens een **doode** zat, zoudt gij niet veel meer bezitten als een doode? In u zijn andere vruchten, daar zijn in u **teekenen** van eene rechte goddelijke droefheid; bij hetgene wij daar nu genoemd hebben, bezit gij ook hetgene wij te voren genoemd hebben. Onvromen bouwen hun staat op zulke gronden. Wij zeggen, dat is mis, zij zullen bedrogen uitkomen, **zoo** God zich over hen niet ontfermt in ze te ontdekken, eer ze dood zijn; wat zult gij bedrogen uitkomen en wakker worden, als het te laat is! Nu bidden wij u elk, dat gij voor den Heere zeggen zoudt, of gij het bezit of niet? Al bezit gij niet al de **teekenen**, gij bezit er misschien veel, en al **bezat** gij ze alle, gij zoudt dan nog met tranen op uwe wangen verloren gaan; die droefheid naar de wereld zou u den dood werken. Wij bidden u, zoekt meer te krijgen.

Nu volgt 1. Dat wij u zullen zoeken op te wekken om meer te krijgen. 2. Zullen wij u vragen, wat u belet dat gij niet meer en zoekt? 3. Als gij niet meer zoekt, zeggen wij u den dood aan. Wij zeggen, zoekt meer, wat belet u? wilt gij niet **hooren**, het zal u den dood doen. Dat is niet ons woord, maar **Gods** Woord, dat de droefheid naar de wereld den dood werkt, 2 Cor. VII : 10. Gij zoudt meer kunnen krijgen als gij het zocht; het zou vandaag wel buiten uwe gedachten kunnen gaan ; God zou t' avond u daar wel mede kunnen begiftigd hebben. Hadt het deze vrucht, wat zou het gezegend zijn! Dat dit gezegde u **zoo** wat aankleefde,

en dat gij er **zoo** wat mede ging! dat gij **zeide**: Heere, het staat klaar in den Bijbel dat de droefheid naar de wereld den dood werkt, maar daar staat ook klaar dat er een droefheid naar God is, och mocht ik ze verkrijgen! Hebben de ontfermingen Gods een einde, heeft het bloed van Christus **geene** kracht meer, hebben de werkingen van den Geest een einde, kan Hij geen **steen**en harte meer vleesch maken? Och ja, nu **zoowel** als ooit. De ontfermingen **Gods** zijn niet ten einde, het rantsoen van Christus heeft nog kracht, de bewerkingen van den Geest zijn zoo groot als ooit; zoekt gij dat niet, dan moet gij verloren gaan. Wat helpt het, of gij hier veel plezier hebt, gij zult dan hierna eeuwige angsten hebben, als gij zult denken, toen was ik in de kerk en ik liet het al maar **loopen**, ik stelde 't vast dat ik toch verloren moest gaan.

Wij zullen het nu daarbij laten, en bidden God dat Hij **believe** schijnsel te geven, en al het gesprokene te zegenen, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

VIJF-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin men vindt:

- I. Eene korte prente van de droefheid naar de wereld, en van de droefheid naar God.
- II. Een vrage, wat gebruik daarvan gemaakt is?
- III. Zoo iemand oordeelt dat hij de rechte mist, die aangezet om ze te zoeken.
- IV. De leeuwen en beletsels die er zijn, weggenomen.

WIJ lezen, Hand. XXVI : 28, dat daar een koning in zijn gezelschap uitriep, Paulus, gij beweegt mij bijna een Christen te worden. Een predikant, die predikt, kan het hart niet veranderen, maar hij kan 't wel bewegen. Een mensch, die een dood lichaam voor zich heeft, kan 't wel bewegen, en hij kan het voortrollen, maar hij kan 't niet levendig maken. Wanneer beweegt een Predikant meest?

1. Dan, als hij komt **met** den schrik des **Heeren**, als hij hem het oordeel voorstelt, en hoe hij daar zal moeten voorkomen, en wat zijne sententie daar wezen zal, en hoe de bokken van de schapen zullen gescheiden worden; als hij dan zegt, daar zult gij moeten verschijnen, en wie weet hoe kort het licht maar duren zal? Dat ondervond de Apostel, en daarom gebruikt hij al dikwijls dat middel: wij dan, wetende den schrik des **Heeren**, bewegen de menschen tot het geloove, 2 Cor. V : 11. Wanneer beweegt hij de menschen nog?

2. Dan, als hij met den dood voor **oogen** komt; bekijkt eens de bangheden van 't sterven, zegt hij, en hij brengt ze met hun verstand voor dien koning der verschrikking. Het kan niet zijn, als dat geschiedt, of zij moeten met de **vreeze** des doods bezet worden, Hebr. II : 15. Dan zeggen zij wel eens, och laat dien drinkbeker van mij voorbijgaan.

3. Ook beweegt hij de menschen, als hij komt met de schrikkelijke dreiging van 't -Woord; het kan niet zijn, of zij moeten bewogen worden. Als **Jona** langs de straten den Ninevieten predikte hun ondergang, 't kon niet zijn, of heel de stad en 't hof raakte in beweging. Het gaat dan gelijk met David, 2 Sam. XXIV, daar kwam een Predikant, die **zeide**, dat hij een van die drie oordeelen moest kiezen; **David zeide**, mij is zeer bange, vers 14.

4. Dan worden zij bewogen, als men een zondaar vond onder de oordeelen, en daar komt een Predikant, die zegt, ziet gij het wel, waarom dat het u zoo bitter is dat het tot aan uw harte gaat? Het is uwē boosheid, Jer. II: 19-24. Die harde boodschap doet hen wel eens rillen gelijk als het wijf van Jerobeam, 1 Kon. XIV; hoe stond ze en rilde, als haar die harde boodschap, de dood van haar kind en de ondergang van haar man verkondigd wierd! Pharao stond met tranen op de wangen, als hem de oordeelen troffen.

5. Een Predikant kan bewegen, als hij begint aan zondaars te toonen den God der genade, als hij hun den Middelaar voorstelt tot verzoening voor heilbegeerigen, als hij zegt, ziet eens wat beloften dat er zijn, en hoe gewillig de Heere is om te helpen, en ziet ook eens, hoe gelukkig dat het volk Gods is. Het en kan niet zijn, of het harte wordt bewogen, en men zou wel zeggen, ik wou dat ik zoo gelukkig was als die oprechte, wiens einde ik zie dat vrede zal zijn, Ps. XXXVII : 37.

6. Dan beweegt een Predikant, als hij eens naar 't leven de bekeering van iemand in de gemeente voorstelt. De Apostel Paulus deed dat in dat gezelschap, daar wij den tekst van onze inleiding uit gehaald hebben, Hand. XXVI : Daar gaat hij verhalen hoe God hem veranderd had; daarop schreeuwde Festus uit in onbedaardheid, gij raast Paulus; daarop komt Agrippa in wat me& bedaardheid, die zei, 't scheelt niet veel of gij grijpt mij in mijn harte, gij beweegt mij bijna. Dan zijn ze gelijk als Joh. IV, als die Samaritaansche vrouwe hare verandering verhaalde, heel de stad liep uit. Toen Philippus zijn verandering verhaalde, Nathanaël ging ook naar den Heere Jezus toe, Joh. I.

7. Weet gij wanneer een Predikant nog beweegt? Als hij den stichtelijken wandel verhaalt van Gods volk. Dan zou het hun wel gaan, als 1 Sam, XXIV, de tranen van Saul sprongen uit zijn oogen, als hij den goeden wandel van David zag, die kolen vuurs hoopte op zijn hoofd; en 1 Sam. XXVI zei hij, is dat een doen, wie heeft ooit zulk een verkeer gezien als gij houdt, goed voor kwaad vergeldende 3

8. Nog eens, dan beweegt hij, als God een Predikant beweeglijk laat schrijven des volks en zijn eigen zonden, Een Predikant moet niet denken, dat hij maar de zonden van 't volk altijd levende moet beschrijven, maar ook zijn eigene, en dat moet hij niet alleen doen in 't heimelijke, maar ook in 't openbaar. Neh. VIII, daar raakte heel de vergadering aan 't schreien, als Nehemia ook zijn zonden zoo beweeglijk beschreef. Als Mozes en Aäron tegen Pharao zeiden, hoe zijt gij zoo verstokt, hoe bezondigt gij

u zoo? daar staat hij met tranen, ik en mijn volk, zegt hij, zijn goddeloozen, Exod. IX : 27. Ja zij komen daar wel toe, dat zij zouden misbaar maken en uitschreeuwen als Judas. Matih. XXVII : 4, Ik hebbe gezondigd, verradende het onschuldig bloed. Dat levende voor oogen stellen van de zonden, dat beweegt zoo, dat de menschen wel met tranen uitschreeuwen met Ezau; hun harte wordt er door geraakt, zij raken aan het **weenen** en zuchten, zij zien voor zich **neêr**, daar komt een traan uit.

9. Eindelijk, dan worden zij bewogen, als er levendig getoond wordt, wat genade is en geen genade is, wat dat nabij- en mond-Christenen zijn ; als er op het levendigste gezegd wordt uwe **teekenen** zijn **teekenen** van **geene** genade, dan moeten zij bedroefd weggaan, en daar gaat een koude ril door hun harte. Maar, al kunnen zij de menschen bewegen, zij kunnen hun hart niet veranderen.

Met zulke dingen levendig te prediken zijn wij een tijd lang bezig geweest. Wij hebben u gezocht het onderscheid voor te stellen in vele teekenen, en zijn nu nog bezig in het **teeken** van de Goddelijke droefheid, en wel in die droefheid' die naar de wereld is. De menschen zijn eens bewogen geweest; nu, zeggen zij, gelooven wij dat **het** wel gaan zal, nu ken ik angsten van wedergeboorte, nu ken ik droefheid over de zonde. Denkt daarom niet dat gij genade hebt, als was 't dat er licht op gevolgd was, al hadt gij er verbetering op gevonden, al hadt gij er geloof op gevonden. Zegt het niet, 't is nu wel; het schreien heeft dat tot zijn natuurlijke **oorzake**, dat er licht en verbetering op volgt. Ziet het in **Herodes**. Ja hoe menigeen krijgt het tijdgeloof? Wij hebben de treurigen Zions zoeken te **toon**, dat hun droefheid een goed van 't genadeverbond was; en aan die **zoo** maar eens bewogen waren, hebben wij schriftuurlijke **teekenen** gegeven, dat hun droefheid maar een droefheid naar de wereld kon zijn. Toen riepen wij u tot het **gezichte**. Wij zeiden, komt, ziet **het**. Waar vondt gij uzelf in? Was 't in de pret van de droefheid naar God, of in de pret van de wereld? Om het u gemakkelijk te maken, zullen wij tegenwoordig dit doen:

- I. Die groote prent van de droefheid naar God en naar de wereld u in 't korte vertoonen,
- II. Zullen wij zeggen, wat gebruik hebt gij daar nu van gemaakt ?
- III. Zoo gij oordeel vellen moet dat gij de rechte mist, dan zullen wij u zoeken te bewegen om ze te zoeken.

IV. Zooveel leeuwen en beletsels als er zijn, zullen wij zoeken weg te doen.

V. Ten laatste zullen wij dat slot van Paulus op uw harte zoeken te leggen, dat de droefheid naar de wereld den dood werkt.

Dat zijn dan onze vijf zaken, daar wij uw gedachten zullen zoeken in te leiden. Eerst, die groote kaart zullen wij u in 't kort doen zien; die droefheid naar God en naar de wereld in het breede behandeld, zullen wij nu in 't kort doen zien. Dan, **zullen** wij u vragen, waar dat gij in zijt, hoe het met u staat, wat gebruik maakt u **hiervan**? En moet gij zeggen, ik heb die naar de wereld, geeft het daarom niet op; daartoe zullen wij u zoeken **op** te wekken, dat gij de andere krijgen mocht. Vervolgens, zoovele zwarigheden als er zijn, zullen wij zoeken op te lossen. Ten laatste, zullen wij die donderslag op het harte zoeken te leggen, dat de droefheid naar de wereld den dood werkt.

1. Wat het eerste aangaat; de droefheid naar God in 't klein, hoe is die?

1. Eerst, die droefheid is over allerlei zonde, over **humeurs**-zonde, over rechter **oogen**, handen en voeten, over heimelijke en openbare, over **zonde als** zonde; al kreeg ge er uw leven geen slag, noch schade, noch schande over, het doet u zeer aan uw harte.

2. Zij zijn bedroefd over de zonde, omdat zij zulke uitwerkingen heeft; zij vervreemt hen van God, zij doet Hem Zijn aangezichte verbergen, en dan zijn zij verschrikt.

3. Zij blijven **zoo** met hun vuile ziele voor God staan, met al hun vuile kleederen, **zoolang** totdat zij voelen dat hun droefheid geestelijk wordt, totdat zij beschaamd worden, **zoodat** zij zeggen, ik ben beschaamd en schaamrood, o God, over mijne zonden, met Nehemia en **Esra**, en anderen, **Esra IX**, Neh. IX, Jer. XXXI.

4. Zij zinken weg in hun eigene onwaardigheid en **doemwaar**-digheid; zij durven hun **oogen** niet opheffen naar den hemel met den tollenaar, en zeggen met den verloren zoon, ik ben niet waardig Uw kind genaamd te worden, ik ben niet waardig genade te krijgen.

5. Zij zinken in liefde weg, en zeggen, Heere, zijt Gij **zoo** goed, dat Gij zulk een **snoode** pardon laat aanbieden, wat rijkdom van **goedertierenheid** is dat?

6. Dan zoeken zij te treuren als een kind, maar niet als een **slave**; zij houden niet op voor dat zij eenige hope van **verzoening** in Christus geloofd en gevoeld hebben: zij zijn **zoo** blijde als zij treuren; zij hopen dat het niet over zal gaan.

Wat is nu de droefheid naar de wereld in 't kort? Dit: hun

bewegingen zijn bij vlagen en buien schielijk, 't komt schielijk, en 't gaat schielijk weer over.. Als zij bedroefd zijn, zij maken veel uitwendig beslag, en is 't weer over, ze zijn bovenmate los, ijdel, dartel. Ze zijn over de zonde ontsteld als ze de rechtvaardigheid Gods zien, met al zijn gevolg, de hel en de verdoemenis. Dan zijn ze er bedroefd over, als zij daardoor tot schade of schande raken, of zij hebben er misschien een ander schade of schande mede aangedaan; dat wilden zij wel hinderen, daar zijn ze niet mede in hun schik. Eindelijk, ze vergeestelijken hun droefheid niet.

II. Nu zeggen wij, dat hebben wij u in 't bteede getoond, maar wat gebruik heb gij daarvan gemaakt? Wat oordeelt gij nu van uzelfen? Ik geloove dat hier niemand is, of hij kent droefheid. Weet gij hoe het gegaan heeft, als zij naar de wereld is?

1. Gij lette er niet eens op, gij liet het maar over uw ziele heenvliegen, gij woudt niet getroffen zijn, maar gij dacht: ik wil schotvrij zijn.

2. Gij zeide, dat kenteeken past op die en die wel, maar op mij niet.

3. Weet gij hoe dat gij wrocht? Als er een goede werking in uw droefheid was, dat zocht gij te onthouden en te vertellen, opdat gij een naam en achting zoudt krijgen en het anderen voorstellen, of gij mede zulk een geestelijk mensch waart.

4. Waart gij ergens, daar gij klaar ontdekt wierd, op zulken zoudt gij wel kwaad en gemelijk geworden hebben.

Maar aan den anderen kant, daar het recht werkt, die zijn blijde dat het Woord een oordeeler der gedachten is. Wierdt gij eens ongemakkelijk op die u trouw behandelde, het groeide niet, gij' begon te zeggen, de rechtvaardige sla mij, en 't zal weldadigheid zijn, ik ben blijde dat ik gekastijd ben, Ps. CXLI : 5. Ja zoo een zegt in bedaardheid voor God, onderzoek mij, en hij legt hem zoo voor God neder, en zegt, proeft en toetst mij, Ps. XXVI : 2 en CXXXIX : 23, 24. Zegt eens, Davids gebed was dat uw gebed, en hebt gij in bedaardheid met hem tot God gezegd, proeft mij Heere, ende verzoekt mij; toetst mijne nieren, ende mijn harte, Doorgrond mij, o God, ende kent mijn harte; beproeft mij, ende kent mijne gedachten. Ende ziet of bij mij een schadelijke weg zij, ende leidt mij op den eeuwigen weg. Ja zoo gij dacht het en is nog niet recht, zijt gij dan naar God gegaan, en hebt gij gezegd, ik ben nog niet dood, en God leeft, ik zal 't bij den Heere zoeken?

III. Nu het derde' stuk: wat zegt uw harte? Hebt gij u nevens dat portret kunnen leggen, moet gij zeggen, ik vreeze dat ik mij bedrieg, ik geloove dat ik die maar heb naar de wereld? Ik geloove dat er hier velen zijn, die die maar hebben. Nu een woord

tot **zulken**. Och hadt gij er nog zin aan **!zoudt gij het** wel wenschen? Wij verzoeken, zet er uwe zinnen eens op. Gij zult zeggen, waarom zet gij het daar **zoo** op? de vromen zuchten en klagen, is dat dan **zoo** goed? Ja' daar is meer in als gij denkt. Waarom?

1. Eerst, 't is beter te leven als dood te zijn. Dat is niet eender, of een dood mensch nevens u zat; uw hart zou er van omkeeren, maar uw harte keert niet om van een levende. Het is hier waar, dat de droefheid naar God overtreffelijker is als die van de wereld in onzen naaste, Spr. **XII**: 26.

2. Och, hadt gij er zin in! God is nog even goedertieren en machtig, even goed en hartelijk om het u te geven, ais Hij ooit geweest heeft aan eenig uitverkoren vat. Jezus' dood en bloed is **zoo** waardig, als toen Hij dat aan het kruis gestort heeft. De Geest van God gaat van Vader en Zoon nu zoowel uit als ooit, Hij werkt in de vaten der barmhartigheid, en gij kent er misschien wel, daar gij het in ziet. Kunt gij er dan nog **geen** zin in krijgen? Hij kan uw **steenen** hart mede breken, Hij kan het vfeesch maken. Wij betuigen, dat God het gaarne in u hebben zou.

3. Die het gekregen hebben, waren niet beter noch waardiger als gij; zij hadden een diamanten en **steenen** harte, zij waren mede in hun bloed gewenteld. Zij brachten **zoo** weinig mede als gij.

4. God eischt het, Hij gebiedt het, Hij doet zooveel beloften als gij naar Hem luisteren wilt, Joël II, Spr. IV. Daar God het gebiedt, hoe durft gij Hem ongenoegen geven, en ongehoorzaam zijn? Ik sta, zegt God, aan de **deure** en Ik kloppe, voelt gij dan niet, wordt gij nog niet eens bewogen? Openb. **III**: 20.

IV. Wat belet u? Wat hindert u? wat houdt u terug?

1. Gij denkt mogelijk, dan, als ik gebroken zal zijn, zal de Heere **henengaan**. Denkt dat niet; och neen, zegt God, **Ik** zal op u zien, Ik zal bij **u** zijn, Jes. **LXVI**: 2; Ik zal een goede **medicijne** op u leggen, in uw smarten zal Ik **u** verbinden. Zondaar! krijgt gij dan daar nog **geen zin** in? komt de Heere altemets niet nabij u, zoodat gij zooveel hebt als gij het houden kunt? Gij begon wel eens te zuchten en te schreien, hadt gij het opgevolgd, gij waart er licht doorgeraakt. En evenwel zegt de Heere, wilt gij nog komen, Ik zal uw weigering overzien, en al uw ijdelheid zal Ik overzien. Het aanbod mag u nog gebeuren, de tijd is vlug en onzeker, Nu hebt gij misschien nog een roerend middel, een talent, geschikt naar uw humeur, dat wat op u vermag; neemt het waar, anders zal God ligt zeggen, mijn Geest zal niet meer met u twisten, Ik wil u niet meer bewerken, of gij u onder de bediening zet, die hamer zal niet meer kloppen, dat zwaard zal

niet meer snijden, die pijlen zullen geen scherpte meer hebben,

2. Weet gij wat dat **u** stuit? Gij geeft het **zoo** dikwijls op. Maar geeft het niet op, God zal barmhartigheid doen aan duizenden, en wie weet, gij mocht eens een van duizend zijn of van duizenden? Zijne goedertierenheid gaat boven de wolken, en Hij heeft dien naam nog nooit verloren, barmhartig en genadig is de Heere, lankmoedig **ende** groot van goedertierenheid, Ps. CIII : 8. Gij zegt altijd, dat wij u **zoo** veroordeelen, maar gij beuzelt **het**. Gij zegt dikwijls van iemand die u recht behandelt, gij veroordeelt mij ; maar 't is mis, wij willen u liever moed geven om genade te zoeken.

3. Zegt gij, wij mogen ons leven niet eens lachen, noch blijde zijn, noch vreugde hebben, als men God vreest; 't is verre daar van daan; ja, gij moogt wel blijde zijn, maar niet ijdel, daar gij in en na smarte hebt; maar heilig berouw baart heilige blijdschap, de tranen van goddelijke droefheid die zuiveren van zonden. Luc. XV, zij begonnen vroolijk te wezen toen de verloren zoon t' huis kwam. Gij mist dat zij geen vreugde hebben; het is een heilige vreugde.

4. Dit wederhoudt **u**: gij bluscht den Geest **zoo** dikwijls uit, daar Hij wil alle zijne fonteinen in u laten springen, Ps. LXXXVII : 7. Gij bedroeft en bluscht den Geest uit, zoodat Hij niet weer wil komen, en billijk. Hebt gij den Geest niet, **zoo** kunt gij niet recht treuren, **Zach. XII** : 10.

5. Gij wilt wel genade hebben, en niet treuren, maar dan moet gij treuren ; die niet en treurt, heeft geen genade, die recht treurt, die heeft genade.

6. Uwe zonden zijn maar splintertjes en muggetjes in uw **oogen**, gij moet **u** die zondetjes **zoo** niet aantrekken; maar met kleine zonden valt gij **zoowel** in de hel als met **grootte**. Hoe zult gij ontvlieden, **zoo** gij onachtzaam **zijt**? Gedenkt aan het wijf Loths; waar was hare zonde haast in te vinden? Zij keek maar eens om, om de goddelijke rechtvaardigheid te zien over hare vaderlijke stad,

7. Dat hindert **u**: uitstel van bekeering. Het is te vroeg om uw hand aan den ploeg te slaan; **bekeeren** dat staat vast, maar gij stelt het uit. Hebt gij uw leven wel gezegd, 't is te vroeg om gezond te worden, 't is te vroeg om rijk te worden? Hebt gij tegen den duivel wel gezegd, als gij jong waart, 't is te jong om de zonde te doen? En zult gij dat dan tegen God zeggen? Gij hebt den duivel niet afgezegd, als hij **u** in uw jonkheid verzocht.

8. Wat scheelt u? Dit: het oordeel komt niet haastelijk **ge-**

noeg, **Pred. VIII : 11.** Als God niet slaat met oordeelen, de zondaar slaat dan niet veel op zijn **heupe** of op zijn borst.

9. Wat weerhoudt u? Dit: het zal geen kwaad doen, al mis ik de goddelijke droefheid; God heeft mij **zoo** lang gespaard, 't zal nog geen kwaad doen, ik zal geen banden hebben tot den dood. En 't mocht eens van deze maand uw laatste maand zijn? God zal u ligt haast voor Hem doen komen. Ja het zal al kwaad doen.

Nu hebben wij de beletsels, de leeuwen op den weg, genoemd ; **gij zoudt** ze altemets niet durven noemen.

V. Nu de droefheid naar de wereld werkt den dood ; maar dat kunnen wij nu niet af; dat zullen wij dan hebben in de naaste gelegenheid, en dat zal de stoffe zijn van de toekomstige predikatie. Nu, ik hope dat de Heere dit zal zegenen aan ons en aan **ulieden**, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

ZES-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin deze drie dingen voorkomen:

- I. Een vertoog van den dood, dat schrikkelijke.
- II. De influentie en invloeiïnge, die de droefheid naar de wereld op den dood heeft,
- III. Een onderzoek, of de droefheid naar God ook wel den dood werkt.

WIJ lezen, Rom. VII: 13, dat de Apostel zei, is het goede mij de dood geworden? En hij antwoordt, dat zij verre. Wat was hem de dood geworden? De zonde, zijn zondigen aard en nature. Maar de Wet was goed, heilig en rechtvaardig; daar heb ik gezocht, wil hij zeggen, mijn vleesch onder te krijgen, maar de zonde begon in mij alle begeerlijkheid, die verleidde mij. De natuurlijke mensch, de Wet ziende, is net als een rebel, die de wapens moest neerleggen als 't hem geboden wordt, maar in plaats van dat, hij wordt zooveel te vijandiger, zoodat hij moet sterven; het goede doet hem den dood niet, maar zijne vijandigheid. Net zoo is het met een natuurlijk mensch.

Jesaja moest prediken, maar het maakte het harte van het volk vet en zwaar, hoorende hoorden zij, maar zij en verstonden niet; de goede bediening deed het niet. Paulus en anderen moesten prediken, maar zij waren aan sommigen een reuke des doods ter dood en aan sommigen een reuke des levens ten leven. Het gaat met de goede bediening evenals met de goede spijs; daar zitten menschen aan tafel, zij eten en zij drinken, maar 't gedijt hun niet wel; dat **scheelt** niet aan de spijs, maar aan 't kwaad' dat in hen is. Het gaaf met de bediening net als met een goede **medicijne**; daar komt een dokter, hij geeft een goed **medicament**, maar door de verdorvenheid die in den mensch is, het verzwart den zieke en het vermeerdert de ziekte. Een kind **Gods**, die **oogen** gekregen heeft, vraagt, is dan het goede mij de dood geworden? Neen, maar mijne verdorvene natuur.

Maar een natuurlijk mensch ziet dat niet: die zou zeggen als hij hem wel opgeschikt heeft, om zich aangenaam te maken bij God en menschen, als hij gevloeden is tot bidden, lezen, tranen, berouw over zonde, hij zou zeggen, dat moet een boom des levens zijn, niemand kan daarvan zeggen, de dood is in den pot;

ik denk dat het **zoo** wel gaan kan, en dat ik **zoo** voor God wel kan bestaan; ik heb gebeden, belijdenis van zonden gedaan, naar den goeden weg gevraagd, ik heb al de geboden onderhouden van mijne jeugd af aan, en hoe dikwijls hebben die **oogen-geschreid**? wat heb ik wel bewogen geweest en droefheid gevoeld, wat heb ik wel beklemdheden gehad in mijn gemoed? zouden zulke goede dingen mij de dood zijn? Daarop komt een Predikant en die zegt, ja, bidden, lezen, rouwklagen kan u de dood zijn; ach zou hij wel zeggen, ik geloof het niet, dat zij verre, God zal **zoo** niet oordeelen als gij doet.

Och armen! als men het zou moeten zeggen, het is naar den Bijbel; dat kan in iemand zijn en hij kan verloren gaan; een zondaar kan bedroefd zijn, zuchten, schreien, en God zegt er van in Zijn Woord dat het maar een droefheid naar de wereld is, die den dood werkt, 2 Cor. VII: 10. Gij moet ons niet gelooven, maar God.

Wij hebben de gemeente eenigen tijd bezig gehouden met te spreken over dat kenteeken, de goddelijke droefheid. Wij zagen eerst de droefheid die naar God is in zijne uitwerking. Daar eenigen tijd mede bezig geweest hebbende, **zoo** leggen wij aan dat kenteeken de laatste hand, met te **toon**en dat nare, dat de **droefheid** naar de **wêrld** den dood werkt, en daarin moeten wij :

I. Eerst, letten op den dood, dat schrikkelijke.

II. Zien de influentie en **invloeiïnge**, die de droefheid naar de wereld op den dood heeft.

III. Een geval van **consciëntie** oplossen: de vromen zullen zeggen, kan de droefheid naar God ook niet wel den dood werken?

Met die drie dingen zullen wij ons bezig houden, ik wensch dat God daar Zijn zegen over believe te geven! Eerst, de dood, die zien wij niet gaarne, wij zullen ze u eens doen zien. Dan, de invloeiïnge, die de droefheid naar de wereld op den dood heeft. Eindelijk, of de droefheid naar God wel den dood werkt? Let er wel op.

I. De dood komt, **ende** ziet, riep Johannes, ais de **dood** voor den dag kwam, die ruiter op dat vale paard komt, **ende** ziet, Openb. VI :8. De dood des lichaams komt, **ende** ziet! de geestelijke dood komt, **ende** ziet! de eeuwige dood komt, **ende** ziet! ziet ze eens onder de **oogen**.

I. De dood des lichaams, wat is dat ? Wij zijn hier met **mal-kanderen** levende, ziel en lichaam is tezamen vereenigd; als wij sterven, dan wordt dat geestelijke deel van 't lichaam gescheiden Pred. XII:7, de geest die keert tot God, en 't lichaam gaat naar de aarde. Als die band gebroken is, dan zegt men, **zoo** een is

dood. Dat is nu wel de dood des lichaams, maar **welk** is er de weg toe, waardoor men wel tot dien dood komt? Zware ontmoetingen, daar kan men van zeggen dat **Pharao** zei, neemt dezen dood van mij weg, Exod. X : 17 De weg daartoe is een beklemdheid van binnen te zetten over **zoodanige** ontmoetingen, **Klaagl. I : 20**, van buiten is het zwaard, van binnen is als de' dood. Ps. **LXXXVIII : 16**, ik ben doodbrakende. Daar komt een huiskruis, men raakt in zulke engten, men begint te zeggen, het is alsof de dood komt. Ziet, dat is de lichamelijke dood.

2. Maar wat is de geestelijke dood? Dat is een **geheele** afscheiding van God en Zijn beeld, zoodat er een **geheele** vervreemding tusschen God en de ziel komt, Eph. VI : 18. Zoo een is vervreemd van het teedere godzalige leven ; nabij God te leven ; nabij God te leven zoekt hij niet, daar schrikt hij voor; hij wil het niet, dat is bespot en gehaat te worden, zegt hij. De geestelijk **doode** begint te krielen van allerlei zonden, hij is er op afgericht, zoodat hij er **zichzelf** en anderen mede vermaakt. Ze zijn zoo walgelijk bij God en bij de geestelijk levende menschen, en hun adem, keel en mond stinkt zoo, dat gij er niet bij zitten kunt. Hij heeft geen **eere** of fatsoen, hij doet ook geen tegenweer, hij blijft **zoo**, totdat die **allergruwelijkste** dood komt, totdat hij onder de eeuwige **dooden** kan geteld worden.

3. Op den lichamelijken en op den geestelijken dood volgt dan de eeuwige dood. Eerst naar de ziele, en dan naar ziel en lichaam volmaakt. Dan moet **zoo** een op het allerzwaarste den toorn **Gods** dragen; dan brengt **zoo** een de zonde **zoo** hoog als zij te brengen is. O schrik! als hij 't tot zulk een hoogte gebracht zal hebben, 'dan zal hij in **busselen** gebonden worden, en dan zal hij eeuwig met die vervloekte geesten moeten wezen in die nare plaats, en dan zal hij een levende consciëntie hebbende, uitroepen: mijne zonden zijn **groter** als dat zij kunnen vergeven worden !

Zoo hebben wij dan eerst gezien den lichamelijken dood, en den weg daartoe, daarop den geestelijken dood, eindelijk den eeuwigen dood.

II. Nu zult gij in uw harte denken, de droefheid der wereld heeft die hare influentie en invloeiïnge op alle drie die **dooden**? Ja ze, zij werkt alle drie die **dooden** uit.

a. Eerst, zij heeft haren invloed op den lichamelijken dood. Hoe **zoo**?

1. **Zoo**, dat een mensch, die met een wereldsche droefheid be-droefd is, gaat kwijnen; hij vervalt **zoo**, dat het zichtbaar wordt, hij wordt van dag tot dag mager; hij ondervindt een **Achabs-**gestalte, die ziek te **bedde** lag, 1 Kon. **XXI**. Zij laten hun hoofd

hangen als een **bieze**, zij vervallen, al was 't een koning of zijn kind; men moet er tegen zeggen: waarom wordt gij van dag tot dag **zoo** mager, waarom staat uw **aangezichte** **zoo** treurig, gij zijt immers niet ziek? Als hij 't rechte zou zeggen, 't is over zijne zonden, en 't is evenwel maar een wereldsche droefheid; ik ben **zoo** beklemd wegens mijn wakende, verschrikkende en **veroordeelende** consciëntie, ik ben **zoo** verschrikt wegens de rechtvaardigheid **Gods**.

2. **Dan**, hij vervalt en hij kwijnt niet alleen, maar hij begint om den dood te roepen: waartoe zal mij 't leven langer zijn? Denk ik, zeggen zij, aan God, aan sterven, aan opstanding, aan hemel, aan hel, aan genade, dan moet ik misbaar maken; ik heb geen rust of vrede in mijn gebeente. En 't begint in hun mond bestorven te zijn, ach was ik dood! ik heb het vonnis des doods al in mijzelf, ik kan **zoo** niet leven, ik ben in gedurige verschrikking; och! dat Gij Uwe hand van mij los liet, och dat Gij mij tot verbrijzeling bracht, **gelijk** Job in zijn ongestalte wenschte, wat droevig leven **leide** ik!

3. Door schrik, alteratie, melancholie, onrust, en **zoo**, zetten zij allengskens een ziekte en een kwelling; het krenkt hun harte, hun verstand, hun memorie; zij kunnen niet slapen, het bed neemt **van** hun smarte **niets** weg; zij zetten een kwale in hun lichaam, een ongezondheid, zoodat zij al stervende langs straten gaan; zij moeten zeggen: dat zal mij den dood doen. Daar zijn menschen, die hun dagen niet ter helfte brengen, hoereerders, zuipers; deze' bedroefden naar de wereld sterven ook als **vóór** hun tijd. Hun jonge of grauwe haren dalen met droefenis ten grave, en **zoo** moet men zeggen dat die droefheid den dood werkt.

4. Als die droefheid naar de wereld komt, laat ik eens zien, zeggen ze, of ik mij niet kan **diverteeren**, of er niet ergens **eenig** vermaak is? Is er ergens een vriend of gezelschap, dat hen heeft **uitgenoodigd**, zij verdrijven die droefheid daarmede, en daardoor raken ze altemets in een kwaden weg, aan 't spelen, tuischen, twisten, kijven, vechten, *en **zoo** raken zij in handen van de justitie, gelijk die twee moordenaars, die met Christus gekruist Wierden, en **zoo** raken zij aan een droevig einde. Hoe menigmaal gebeurt het, dat **zoo** een melancholyke aan zonden raakt bij den rechter strafbaar, en die draagt het zwaard om de boosdoeners te straffen, en **zoo** raken zij aan een droevig einde.

5. Komt de dood niet ras genoeg, dan werkt de droefheid wel **zoo** in zulke desperate harten, dat zij de hand aan hun leven slaan, en **zoo** worden zij moordenaars van **zichzelfen**. Zij **meenen** dat zij het dan beter zullen hebben, en 't is mis. Meent hij dat

hij dan geen smart of schande zal hebben of zonde zal doen? Hij zal nog **grooter** zonde doen, en smarte en schande hebben, die nog **grooter** zal zijn. De duivel geeft dat aan de hand, maar 't is mis. **Zoo** ging het met Saul en Judas, de dood kwam niet **tijds** genoeg, en zij deden ze **zichzelve**n aan.

6. **Zoo** een **bedroefde** gaat met de **vreeze** des doods al zijn leven lang. Dat kan hij niet te boven komen, noch niet weg zetten; hij kan nooit zeggen: de bitterheid des doods is geweken, het blijft hem **zoo** al bij.

7. Ten laatste, dan is 't eens wat beter, en dan is 't eens wat erger met hem, totdat de **doodsure** komt, totdat men in de helle valt.

Zietdaar, geliefden, den invloed, die de droefheid naar de wereld heeft op den dood. Dat niet alleen, zij doet kwijnen, zij beginnen hun leven moede te worden, zij wenschen dat zij dood waren, zij zetten een ongemak, dat zij niet kunnen te boven komen, en niet alleen dat, maar zij gaan het diverteeren in zondige gezelschappen, daarna raken zij wel tot misdaden bij den rechter strafbaar, en komt de dood niet ras genoeg, zij doen ze wel zichzelve aan, zij gaan met schrikken des doods, en die blijven hen bij tot de dood uitgewrocht is.

b. Nu moesten wij iien, wat influentie die droefheid heeft op den geestelijken dood, hoe zij die werkt.

1. Eerst, wilt gij een kenteeken hebben van een geestelijk **doode**; dan moet gij uwe droefheid zien. Doet uw best zooveel als gij kunt, gij kunt het niet **hooger** brengen. Onder al de merken van den geestelijken dood is een klaar merk, uwe droefheid naar de wereld; aan uw droefheid blijkt het klaar, dat gij een geestelijk **doode** zijt, **Gods** Woord zegt het zelfs.

2. Al wie u ontmoet van de geestelijk levenden, reputeert noch schat **u** nooit anders ais een geestelijk **doode**, en niet verder als een die den naam hebt dat gij leeft en gij zijt dood; gij **moogt u** inbeelden en den naam hebben dat gij leeft, maar zij denken dat gij dood **zijt**, Openb. III: 1. Gij zijt er **zoo** verre vandaan als die vijf dwaze maagden; de geestelijk levenden, God en **menschen** zeggen dat gij dood **zijt**.

3. Zijn conversatie en trek is naar de **dooden**, zijn verkeer is onder de **dooden**. Hun trek 'is naar de **dooden**, van de levenden zijn zij afgescheiden, daar nemen zij hun afscheid van. **Zoo** deed Judas; ik wil mijn leven niet meer onder de levendigen zijn, en hij ging henen en verhing **zichzelve**n. Dat is als Joh. VI: 66, velen gingen weg. En als die jongeling, **Marc.** X, hij ging **be-**

droefd weg. Gij zult hem vinden **onder de dooden**, en afgescheiden onder de levenden, daar kan hij 't niet houden.

4. Al wat afschuwelijk in een **doode** is, dat is in **zoo** een geestelijk **doode**, die die **droefheid** naar de wereld heeft; dat is in hun gansche gedrag te zien. Moeten zij eens liegen, tegen hunne consciëntie spreken, verrotte redenen spreken, hun hoogmoed vertoonen, zij geven er niet om; zij spelen, zij tuischen, zij vloeken in hun kamers, en openbaar zijn zij onoprecht, ontrouw; al dat **leelijke** blijft in hen. Dan zijn zij eens desperaat, dan eens uitgelaten ijdel, en dat al zonder ontsteltenis. Ja zij zijn altemets wel afgericht om de zonde te doen, **zoodat** zij elk er als door vermaken; zij zijn afgericht om op bedrog, veinzerijen, valsche gronden hun staat te bouwen.

5. Zij heeft **zoo** haren vloed op den geestelijken dood, dat het hem **bijblijft**, dat hij nooit tot verandering komt; hij komt nooit tot doorbreken, tot **geloofsoefeningen**, of tot troost; het blijft hem bij tot zijn sterfure.

6. Eindelijk, zijn droefheid naar de wereld begint te eindigen of liever te beginnen in den eeuwigen dood.

c. In den eeuwigen dood, zeg ik, in dat nare, dat wij van den eeuwigen dood gezegd hebben in 't begin, het altijd even streng te hebben onder de blijken van **Gods toorn**. Hebt gij hier **geschreid**, gij zult het eeuwig doen. Hier hebt gij altemets uw **verpazinge** gehad, maar dat zal daar niet zijn. Ach Heere, wat zal dat zijn !

III. Nu is er nog iets, dat ons op het harte viel; wij dachten, **lieve God!** kan een vrome, die de ware droefheid heeft, wel zeggen, zij werkt den dood in mij? Wij antwoorden :

1. Eerst, in die zondige dingen, die in de **wereldsche** droefheid zijn, werkt zij hun geen geestelijken noch geen eeuwigen dood, maar de zondige dingen omtrent den lichamelijken dood. Te wenschen: ach was ik dood, daar zijn zij niet vrij van. **Als** het wat donker is, en zij geen licht zien, en God stelt hun zonden in 't licht van hun **aangezichte**, dan gaat er wat om. Wij zeggen ronduit, omtrent den geestelijken en eeuwigen dood, neen, maar omtrent den lichamelijken speelt er wel wat **zondigs** onder. Maar wij antwoorden :

2. Ja zij werkt ook den **dood**. Wel, zult gij zeggen, kan men dan vroom wezen? Wij zeggen, leest Jes. LVII : 16, de geesten zouden overstelpt zijn en **zou** God **zoo** een niet te **hulpe** komen? Dan **moet** gij denken aan Petrus; hij weende bitterlijk: had de Heere drie dagen daaraan hem niet verschenen, wie weet wat er

om zou gegaan hebben? Denkt aan dien man, die bloedschande begaan had, hij treurde en lamenteerde er **zoo** over, dat Paulus moest zeggen: dat het genoeg was, opdat de duivel geen voordeel op hem mocht behalen, 2 Cor. II: 6. In een recht kind van God kan de droefheid wel te hoog gaan, zoodat hij geen lust heeft om te eten of te drinken; zij willen hun gemak niet nemen, zij willen niet getroost zijn, zij zouden et wel een schrik en alteratie van kunnen zetten, dat zij het ook besterven zouden,

3. **Zoo** moet gij letten op het onderscheid dat er is tusschen de droefheid naar de wereld en naar God, die den dood werkt. Als de droefheid naar de wereld den dood werkt, dan loopen zij van God af; de anderen kunnen van God niet af, maar die zeggen, mijn ziele dorst naar God; och, dat ik Uw bezoek eens mocht hebben! **Kaïn** liep weg, maar Petrus niet, de bloedschender liep ook niet weg.

4. Als de droefheid naar de wereld den dood werkt, dan beginnen zij desperaat te worden. Gen. IV: 13, mijne zonden zijn **grooter** dan dat zij kunnen vergeven worden, zei **Kaïn**; de andere zeggen, ik geef het niet op, wat buigt gij u **zoo** neder, o mijne ziele! hoopt op God, Ps. XLII : 6.

5. De wereldsche zegt, ik **vreeze** overal den dood, al wie mij vindt, zal mij **dooden**, God en **mensch**; maar de anderen zeggen, ik verlang naar den dood, wellekom dood! zeggen ze, omdat ik dan den uitslag van mij zal zien, en omdat ik dan **zoo** niet meer zondigen zal.

6. God moeit zich met die niet, die naar de wereld is, Hij laat ze gaan: gij **zijt** Lo-ruchama, zegt Hij, de ntet-ontfermde. Maar als de droefheid naar God den dood werkt, dan zegt God: Ik wone wel in 't hooge en 't verhevene, maar ook bij u, Jes. LVII: 15, Ik zal op u zien, Jes. LXVI: 2, Ik zal nabij de gebrokenen van harte zijn, Ps. XXXIV: 19. Ik zal u offer niet verachten, Ps. LI: 19. Ik zal u verbinden in uw smarte, Ps. CXLVII : 3. Zalig zijn die treurigen, **Matth.** V: 4. Gij kunt dat niet ontkennen.

Nu hebben wij dat gepredikt, en u voor 't oog gesteld, dat u **zoo** ongelooflijk voorkwam, dat dat goede, over de zonde te schreien, den dood werkt. Gelooft het, gelijk alle dingen **Gods** kinderen medewerken ten goede, die God liefhebben en naar Zijn voornemen geroepen zijn, **zoo** moeten alle dingen u ten kwade medewerken, die niet anders dan de wereldsche droefheid hebt in uw bidden, uw schreien, uw zuchten, zoodat gij al zuchtende en krijtende met **Korach, Dathan** en Abiram in de hel moet zinken.

Daar hebt gij onze zaken, en **zoo** sluiten wij dat kenteeken

van den genadestaat, namelijk de goddelijke droefheid in alle hare omstandigheden, daar tegenovergesteld de droefheid naar de wereld, zooveel wij konden en wisten. Nu hebben wij u het slot getoond in dat nare, zij werkt den dood. Als het God belieft, zullen wij op een anderen tijd tot een ander kenteeken weer overgaan, en nu wensch en bid ik, dat God al dit gezegde aan ons belieft te zegenen, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille ! Amen.

ZEVEN-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin getoond wordt :

- I. Dat men zijne zonden aan menschen belijden moet.
- II. Dat het de praktijk is van de heiligen hunne zonden aan God te belijden.
- III. Dat die belijdenis noodig is.
- IV. Waarin dat dezelve bestaat.

Wij lezen, Spr. XXVIII: 13, Die zijne overtredingen bedekt, en zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekend ende laat zal barmhartigheid verkrijgen.

Elk zondaar is genegen om zijn zonden te bedekken. Dit is bijna zoo oud als de wereld is, en als er menschen op geleefd hebben. De zonde te bedekken is zoo oud als er zonde op de wereld geweest is, daar moet men niet van zeggen bijna. In Gen. III had dat al plaats; de eene lei het op den anderen, Adam op Eva, en Eva op de slange. De zonde te bedekken is een algemeen kwaad. Onder wat **conditiën** van menschen dat gij komt, onder rijk en arm, tot het bedekken en schuilen neemt elk zijn toevlucht; elk zegt, dat hij in al zijne wegen geen zonde vindt. Spreekt de menschen over de zonde aan, zij weten niet wat gij zegt, evenals Petrus; toen zij zeiden : gij waart ook een van die, ik weet niet wat gij zegt, **zeide** hij, Matth. XXVI : 70. Ik weet niet waar gij heen wilt, zeggen ze. Het gelaat van hun aangezicht zou ze eér beklappen als hun **tonge**, hun betrokken **aangezichte**, hun bleekheid, hun blos, hun voor zich neerzien, Gij moogt het doen, maar gij zult geen voorspoed hebben, 't zal niet gaan. Gij **zijt** van het slechtste slag, dat er in den Bijbel bekend is.

Integendeel is hierin de rechtvaardige voortreffelijker als zijn

naaste. **Die** wil ze niet bedekken, en **zoo** zal hij barmhartigheid verkrijgen. **Zoo** wakker als er genade in het harte komt, als gij dan van bedekken wilt spreken dat wil er niet in, dat geslacht is niet beminnelijk in hun oogen en verdoemenswaardig. Gij zult hen vinden met tranen in hun oogen, met kloppingen in 't harte, met woelingen, zij komen met belijdenis voor God over hun misdaden. Het is hier wonderlijk; in de wereld is 't vrij anders als bij den Heere. In de wereld, als een patiënt schuldig is, hoe meer hij belijdt hoe meer hij zich verzwart, en het wordt alles opgeschreven tot zijnen laste. Bij God is 't **zoo** niet, hoe meer gij daar belijdt en bekent, hoe eer gij pardon krijgt; daar schuldbekentenis is, daar ligt de vrijbrief aan het harte, 1 Joh. **I**:9, Indien wij onze zonden belijden, God is getrouw ende rechtvaardig, dat Hij ons de zonde vergeve. Ps. **XXXII** : 5, Mijne zonde maakte ik U bekend, ende mijne ongerechtigheid bedekke ik niet; ik **zeide**: ik zal belijdenisse van mijne overtredinge doen voor den Heere, ende Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde, ik bekende ze, en Gij vergaaft ze.

Het gekrookte rietje heeft zooveel als het de stukken bijeen houden kan, en 't glimmende vlaswiekje heeft zooveel als 't houden kan; al wordt het bijna nog **zoo** ondersteund, het schreit, het belijdt zijn zonde, het bidt om genade in de oogen des levendigen **Gods** te vinden. De bedieninge des levendigen **Gods** is als een tafel, daar gedurig allerlei gerechten opgedischt worden; het is niet maar een Avondmaalstafel, maar elke bediening is als een tafel, daar God allerlei gerechten opzet. **De Koning Ahasveros** richtte een tafel aan met gerechten, vele dagen lang, honderd en tachtig dagen lang, Esth. **I** : 4. Maar de bediening des levendigen **Gods** is **zoo** door alle eeuwen heen, om **zoo** deze en **geene** gerechten op de tafel te leggen.

Wij hebben op die tafel gelegd zes en vijftig predikatiën, en onder die waren deze: waaraan een **gekrookt** rietje weten kon of hij door **Gods** vrijmacht en almacht uit den natuurstaat tot den genadestaat was overgegaan. Dat hebben wij getoond in vijf kenteekens, die wij voor uw gemoed nedergelegd hebben. Het eerste was: of gij in uw leven een tijd, of, dewijl men nu **zoo**-veel spreekt en hoort spreken van perioden, **zoo** een periode ontmoet hebt, in welke God **u** veranderd heeft, dat gij een nieuw schepsel geworden zijt, 't zij in uw jeugd, of jongelingschap, of mannelijke jaren, of in uw ouden dag. Het tweede kenteeken was: **zoo** wakker als God **u** overgebracht had, **zoo** was er zulk een uitnemende achting **voor** de genade in **uw** hart, **om uit ge-**

nade zalig te worden; daar hadt gij zulk een lust toe, daar **smeektet** en kermdet gij om: och Heere, zijt mij genadig! Het derde **kenteeken** was: eer dat God u gerust stelde, **zoo** maakte Hij u aan **uzelven** bekend, wat een walgelijk, leelijk en verdoemeniswaardig schepsel gij voor God zijt ; gij kwaamt tot uzelven, gelijk als Nebucadnezar, als zijn verstand weer in hem kwam, en gelijk als de verloren zoon en **Ephraïm**; ach! **zeide hij**, ik wierd aan **mijzelven** ontdekt en bekend gemaakt, **Jer. XXXI : 19**. Het vierde kenteeken was: God zette den ploeg van overtuiging op het harte, Hij haalde de voren diep in, 't waren scherpe pijlen van allerlei overtuigingen. Het vijfde kenteeken was: dan laat God u wel wat kermende en treurende wandelen, met een droefheid **over** de zonde, die waarlijk naar God is. Alle die kenteeken en hebben wij onder **Gods** zegen afgehandeld.

Nu volgden er nog eenige, die wij op die tafel moeten stellen, als het God belijft dat wij leven, Het zesde kenteeken is, die breede belijdenis der zonden ; het komt er al uit wat er gepasseerd is. Het zevende kenteeken is, die heilige schaamte. Het achtste kenteeken is, die diepe armoede; ach ik ben **zoo** arm, zeggen ze. Het negende kenteeken is: de Middelaar wordt mij **zoo** waard, dat kan ik niet uitdrukken, Het tiende kenteeken is: **daar** gaan zij oefenen het ware zaligmakende **geloove**. Het elfde kenteeken is: een liefde tot God in onze harten, die niet te melden is. Het twaalfde kenteeken is: de liefde tot den Heere Jezus. Het dertiende kenteeken is: een gezette liefde tot het Woord van God, als een middel dat Hij gebruikt, en dat hen **zoo** verre gebracht heeft. Dan volgt het veertiende kenteeken: daar komt een gezette en teedere wandel in alle nederigheid, oprechtigheid en heiligheid. Eindelijk is het vijftiende kenteeken : daar komt een geestelijke wasdom. Dat zijn de dingen, die wij, als God wil en wij leven, nog voor uw **aangezichte** toerichten moeten.

Wij beginnen dan tegenwoordig het zesde kenteeken van den genadestaat, en dat is dat wonderlijke, de belijdenis van de zonden. Dat zullen wij zoeken voor u te leggen **zoo**, dat het begeerig zal moeten wezen voor elk die genade kent. De belijdenis der zonden heeft twee takken; de eene spreidt zich uit omtrent de menschen, en de andere omtrent God. Tegenwoordig zullen wij het zoeken te beginnen, en voor **u** openleggen deze navolgende stukken. Eerst, moet een begenadigde de zonden aan menschen belijden? Dan, is dat de practijk van al de heiligen, dat zij hun zonden voor God beleden hebben? Dan, is daar **noodzake** in om dat te doen? Dan, hoe gaat dat toe, als iemand door **Gods** Geest daartoe

bewrocht wordt? Dan, doen de goddeloozen ook geen belijdenis en zijn zij evenwel niet goddeloos? Dan, is er niet een merkelyk onderscheid tusschen de belijdenis der goddeloozen en die der Vromen? Dan, zullen wij kenteekens stellen van de ware belijdenis en **toon**en waar de anderen in tekort komen. Eindelijk, zullen wij een zwaarigheid van een kind **Gods** oplossen over twee dingen, daar zij wel van zeggen: ik vinde dat **zooveel** niet in mij. Welke zijn die?

Aan den **eenen** kant, de zonde te bekennen en te laten, en aan den anderen kant, die dat doet zal barmhartigheid vinden, en ik ben even hard.

Dat is het stuk van de belijdenis der zonden, maar gij ziet wel, dat wij daar te veel aan hebben in dit uur, wij zouden 't nu niet al af kunnen; wij hebben dan gedacht voor het tegenwoordige dit voor uwe gedachten te brengen:

I. Moeten menschen aan menschen de zonden belijden?

II. Is dat de practijk van al de vromen ?

III. Is daar **noodzake** in?

IV. Waarin bestaat zij, en hoe is zou een ?

Ik zeg, eerst, ik heb gezondigd en gij ook, moet men dat tegen menschen zeggen? **Dan**, doen al de vromen belijdenis? **Dan**, is 't noodig ? Eindelijk, hoe gaat dat toe ?

I. Wat het eerste aangaat: moeten de vromen aan menschen hun zonden zeggen, als zij bekeerd worden ? Wij antwoorden : niet op zijn Paapsch, maar op zijn Bijbels en Gereformeerdsch. Ik zeg: **niet** op zijn Paapsch. De Paapschen nemen dit vuur zich; Jac. V: 16, Belijdt malkanderen de misdaden. Zij hebben in 't Oude Testament gevonden, dat het volk tot de Priesters moest komen met belijdenis en een geschenk. Daarop gronden zij, dat zij alle jaren tot den Priester moeten komen en hem biechten, opdat hij ze **absolveere** en zegge: uwe zonden zijn uitgewischt. Maar het is **zoo** niet, men moet er van zeggen : wat spreekt deze godslastering? Wie kan de zonden vergeven dan een, namelijkalleen God? **Marc. II: 7**. Waarom is het hun te doen, als om een stuk **gelds**? Het volk diende te zijn als die visch, dien Petrus ving, daar een stuk **gelds** in stak, Matth. **XVII: 27**. Zij moeten zijn als de jongen van **Saul**, zij zouden naar den ziener gaan, wat vond hij in zijne hand? het vierde deel van een zilveren sikkels, **1 Sam. IX: 8**. Hetgene Jac. V: 16 staat, beduidt dit, dat het volk aan de Priesters, en de Priesters aan het volk belijdenis moesten doen, als zij bekeerd Wierden; 't moest over en weer geschieden, en wel dus:

1. Het eerste geval is, als goddeloozen eclatant gezondigd hadden, zoodat het over een geheele stad klonk, dan **moesten ze zich ook** de belijdenis niet schamen, dat zou niet tot eere van God zijn. Is het schandaal zichtbaar, de **bekeering** moet ook zichtbaar zijn. Manasse, die booswicht, hij had heel Jeruzalem met bloed vervuld, en nu vervult hij het gevangenhuis met zijn tranen, 2 Chron. XXXIII. Zacheus had openbaar gezondigd in de **nature, zoo** wakker komt de genade niet, of hij belijdt het openlijk. David, dat kind van God, was openbaar gevallen, hij belijdt het ook openbaar.

2. Het tweede geval is, als vromen hun zonden beleden hebben aan God en zij vinden die gewenschte ontlasting niet, die zij wel **begeeren** en die er dikwijls op volgt, gebruikt dan dit middel, gaat naar een godzaligen vriend, legt er uw harte voor open, als het een vriend is die de deuren van zijn lippen bewaart; **zoo** een vriend, als gij die bekomt, die is beter als goud en olie. Dan zegt men wel, ik moet het **u** eens zeggen, wat ik gedaan heb ; dan geldt die tekst, Jac. V: 16, belijdt malkander de misdaden.

3. Het derde geval is als een Christen iemand beleedigd heeft door een kwaad vermoeden, oorblazen, achterklap, dan is **zoo** een schuldig, en dan past het dat **zoo** een henengaat en dat belijdt, en zich **zoo** met **zijn**en broeder verzoent, Luc. XVII:4; dan zegt **zoo** een schuldige hetgeen **Saul** tegen David **zeide**, gij **zijt** rechtvaardiger dan ik, 1 Sam. XXIV en XXVI. Dan zegt **zoo** een openlijk, gelijk Juda van Thamar **zeide**, zij is rechtvaardiger dan ik, ik wou ze laten verbranden, maar ik ben 't waardig, ik ben schuldig, en zij is vrij, Gen. XXXVIII : 26.

Ziet daar dan, het is noodig, in die drie gevallen, dat men aan menschen zijn zonden belijdt.

11. Nu ons tweede stuk: is er wel een vrome die genade in zijn harte heeft, die de belijdenis aan God niet doet? Ik antwoord, daar is er geen een, die het doet; als gij het niet en doet, moogt ge uw genade wel opschorten. Een vrome kan niet anders doen, het is zijn ademtucht; wilt gij hem dat ontnemen, dat hij het voor God belijdt, wat een arm en verloren schepsel hij is, dan smoot gij hem. Want het is de practijk geweest van al de vromen in het Oude en Nieuwe Testament en 't zal ze blijven totdat de Heere komt. In het Oude Testament hebben het de grootste en kleinste heiligen gedaan. Wat deden zij belijdenissen.

Geliefden, **zoo** gij genade hebt, **zoo** weet gij de kapitels er wel van, en 't zijn uwe formulieren, Ezra IX, Neh. IX, Dan. IX, Ps. XLVIII, CV, CVI. Het is er al heel mede vervuld. De kinderen Israëls, zij stonden en deden belijdenis, Richt. XXIV. Het geheele

Woord is er mede vervuld. Ja gij hebt **zoo** dikwijls met Davids woorden moeten komen in den **XXXIIsten** Psalm en 2 Sam. XII: 13, Ik heb gezondigd ; en Ps. LI : 6, 'tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uwe **oogen**.

Is het in het Nieuwe Testament ook **zoo**? Ja het: daar mogen van het Oude Testament vele dingen afgeschapt zijn, maar dat blijft **zoo** door al de gangen van de eeuwen door. Die tot den doop van Johannes kwamen, zij kwamen met bekeering en met belijdenis van hun zonden. Als Zacheus tot den Heere met belijdenis kwam, sprak de Heere het wel tegen? Och neen. Ziet het ook in Paulus ; ik was een Godslasteraar, ik heb de Gemeente vervolgd. ik heb dit en dat gedaan, 1 Tim. 1: 13. Dat is **zoo** het leven en de ademtocht van allen, die genade in de borst hebben.

III. Maar dat gezien hebbende, **zoo** komt er in bedenking: wel, God kent mijn zonden beter als ik zelf, ik weet mijn misdaden in al hare omstandigheden niet, ik kan niet meer belijden als ik weet, maar Hij omringt mijn zitten en mijn opstaan, mijn uitgang en ingang, het is al naakt en geopend voor de **oogen** van God, met Wien ik en elk te doen heb; is het dan wel noodig, dat ik mijn zonden voor God **belijde**? Ja, maar niet opdat wij God een onbekende zake zouden bekend maken. God wil hebben dat wij het ook weten. Hij **zeide** tegen Adam, waar zijt gij ? tegen Kaïn, wat scheelt u? waar is uw broeder? en Jer. II: 23, Ziet uwen weg in het dal, kent wat gij gedaan hebt; en Jer. 111 : 13, Alleenlijk kent uwe ongerechtigheid, dat gij tegen den Heere uwen God overtreden hebt. De belijdenis der zonden is de moederdeugd onder al de deugden.

Wel, zegt God, Ik geef het aan uw eigen overleg, of gij dat niet gedaan hebt; en is het voor een mensche verborgen, Ik zie het waar **Achan** het verbannene verborgen had, dat **Jona** vlucht, dat Ananias' en Saphira's zonde ontdekt wordt aan Petrus, Hand. V. Ik wil zien, of gij het ook weet, zegt God. Is dat te misprijzen? Is dat te misprijzen, dat een Rechter, een Heer, een Vader en Moeder, omtrent de patiënt, knecht, hun kind **zoo** handelt? dat zij hebben willen dat de misdadige, de knecht, het kind de misdaden belijden? dat zij hen daartoe houden, om hun zonden te belijden? Dat vinden wij in den **Propheet Eliza**, 2 Kon, V : 25, 26. Vanwaar Gehazi, **zeide** hij? uw knecht heeft noch herwaarts noch derwaarts geweest, **zeide** hij ! Wel, ging mijn harte niet met u, als gij dat goud en dat zilver nam? **Zoo** zegt God, Jer. VIII: 6. Ik heb er naar geluisterd, als een mensch die snel verneemt naar iets, of gij het belijden zult, dat gij tegen Mij gezondigd hebt. Het is

zulk een sieraad, een belijder te zien; dan ziet gij een mensch als met een kroon op het hoofd; het is als een aangenaam toevoegsel, als een gouden keten aan zijn hals; hij staat daar versierd als met kostelijke paalen. Hoe versierd was de verloren zoon als hij kwam en zeide, Vader, ik hebbe gezondigd tegen den hemel en voor u, en ik ben niet weerdig uwe zone genaamd te worden. Luc. XV: 18, 19. Het was hem aan zijn hals een sieraad. Het is voor zoo eene eere, het is ook zoo plezierig; meent gij dat het zoo melancholijk is, zonder te belijden? Als er genade is, dan zal het harte niet barsten, dan krijgt het lucht, de enge band gaat dan van zijne lendenen; zoolang als hij niet en belijdt, wat is hij benauwd; maar als hij aan het belijden komt, dan is het zoo plezierig, dan worden de wandetjes van zijn harte wat uitgezet, dan moet het er al uit met den tollenaar en den verloren zoon.

Gij moet niet denken, dat een kind Gods daardoor in eenige zake schade lijdt; och neen, daar de belijdenis op de lippen zit, zal ik het pardon in het harte leggen, zegt God, Ps. XXXII: 5. De belijdenis is als het vliem, om in 't accident of in den ader te steken, die er het bloed of den etter uithaalt. De belijdenis, zeg ik, is het vliem, die haalt er het kwade bloed en den etter die er in is, uit, ja de belijdenis is noodig, sierlijk, nuttig, plezierig.

IV. Maar zult gij zeggen, en daar zal het wat meer op aankomen, hoe is zoo een ziele en wat doet zij? Die de meeste en de minste genade heeft zal het kennen.

1. Eerst, och God, zegt zoo een, dat ik een zondaar ben is mij zulk een last, tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en dat ligt mij als lood en als steenen en zware pakken op mijn hart; ik ben er door neergebogen, 't is zoo zwaar; het komt mij zoo levendig te binnen, mijn jonkheid, voor en nadat Gij mij bekeerd hebt. Heb ik wel geleefd als een Christen? Waar heb ik Uwe goedheid niet al misbruikt? Uwe majesteit niet al gekwetst? Uwe zegeningen tot Uwe oneere gebruikt? Daar gaan zij mede te bed, daar staan zij mede op. En ach God, zeggen ze, daar komen mij zoo eenige Goliaths van zonden te binnen, die als reuzen voor mijn oogen staan; ach had ik nog maar dat, en dat en dat niet gedaan! was ik maar daar en daar niet aan vast! het komt mij zoo levendig te binnen, boven al mijn boosheid (was 't eene lichte zake) zoo heb ik nog dat, en dat en dat gedaan.

2. Och God! hoe zou ik U rechtvaardigen moeten, zoo Gij een vurig of bloedig zwaard door mijn ziele trok! Al was 't dat Gij mij tot een exempel voor al de heiligen van uw rechtvaardige wrake stelde, ik zou moeten zeggen, Gij zijt rein in Uw spreken

en rechtveerdig in Uw richten, Ps. LI : 6. Zoo staat er, Neh. IX : 33, Gij zijt rechtveerdig in alles dat ons overkomen is. Ach Heere, Gij zijt rechtvaardig in Uwe oordeelen.

3. Dan komt er een heilige opgetogenheid en verwondering, dat God naar Zijn recht met zulke patiënten niet gedaan heeft. Heere, zegge ze, hoe zijt Gij zoo goed, dat Gij dien boom zoolang hebt laten staan, en in Uwe lankmoedigheid er zooveel mest aan hebt laten leggen? Het is mij te hoog en te wonderbaar! Rom. IX : 22. God draagt de vaten des toorns met vele lankmoedigheid. En mij, Heere, hebt gij zoovele jaren gedragen? Ik heb een spotter geweest, een hoovaardige, een harde; ik aanbidde U, ik sta stille, 't is niet begrijpelijk voor mij!

4. Daar begint dan dat schepseltje nader te komen, en zij gaan zichzelf taxeerden en beschuldigen. In de wereld is niemand verbonden zichzelf te beschuldigen, maar voor God wordt het en moet het gedaan worden.

Dan komt zoo een en zegt, ik ben hoovaardig geweest, zorgeloos, goddeloos, ijdel, dartel ; en zij belijden 't zoo al, daar zij aan vast zijn geweest. Ik heb geen ander getuigenis, zeggen ze, als mijzel t. Komt dan de duivel om ze bij God aan te klagen, gij komt al te laat, zeggen ze, ik heb mijzelf al aangeklaagd. Rom. II : 15, de gedachten beschuldigen en ontschuldigen. Dat is natuurlijk en consciëntiewerk, maar hier is het genadewerk.

5. Ik make het vonnis op, dat ik verdoemenswaardig ben, ik moet verloren gaan, ik ben niet waardig Uw kind genaamd te worden ; 't is min of meer of zij voor het gerichte van God stonden en dat Hij zeide, Ik gebiede dat die booswicht gebonden wordt, en aan den rechtvaardigen toorn Gods overgegeven; zoo oordeel en vonnis ik mijzelf, zeggen ze, mijn harte veroordeelt mij, wat zat ik meer spreken of roepen tot den Koning, ik ben een kind des doods. Dat is de vijfde daad.

6. De zesde daad is: ik zeg het en blijf daarbij, dat ik nog niet zonder hope ben; ik ben wel waardig veroordeeld te worden, maar ik kan evenwel zoo niet weggaan; 't is of Gij mijn harte nog ondersteundc, Heere, en ik hope dat Gij in den Middelaar op mij zien zult; en zij pleiten zoo met al hetgeen ze bijbrengen kunnen, ze schreien, ze lamenteeren, ach Heere! zult Gij het niet doen? ziet eens Uwen eeuwigen Raad, is er mijn naam niet in geteekend, ben ik aan Uw Zoon niet geschonken? zijn er geen exempels van zulken, daar gij genade aan gegeven hebt, die niet anders waren als ik? Ik hope dan, dat het nog wel gaan zal.

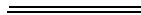
7. Dan komt er een zevende daad; ik zeide, want ik heb in

den Bijbel gelezen, dat ik mijn eigengerechtigheid en ongerechtigheid weg moet werpen, en dat ik het naar den Verlosser moet wenden, Rom. VII: 23, 25; daar beledt hij, ik ellendig mensche ! wie zal mij verlossen? en terstond treedt hij wat voort en gaat tot den Verlosser, in Christo Jezu daar, zegt hij, zal het zijn en niet in mijzelfen, en dan gaat hij nog een trapje verder en hij komt tot danken. **Zoo** komen zij en ze belijden hun schuld, mag ik niet een trapje voortgaan, Heere, zeggen ze, immers Gij gebiedt het mij, en daarop komen ze dan tot dat derde trapje, mij dunkt ik moet U danken.

8. De laatste daad is, afstand van zonde te doen. Of ik het al beleden hebbe, en ik late het niet, wat zou dat zijn? maar belijden en laten moet samen gaan. Al schreide ik mij alle dag tot water, al **schaamde** ik mij nog zooveel, wat zal het helpen, als er geen afstand komt ? Het moet **wenen** en wederkeeren zijn, Joël II: 12, Ezech. XIV, en heel den Bijbel door. Roept gij Mijnen naam **zoo** aan, zegt de Heere Jezus, staat dan af van ongerechtigheid, 2 Tim. 11: 19. Doch dat laten zal zwaarigheden hebben, Heere, dat doe ik niet, zegt een kind **van** God ; of ik al verbond make, beloften doe, **zweeren**, waar raak ik al aan vast? Hoe dikwijls beschrei ik het, en ik zondig **dikwijls** zwaarder als tevoren? Dat laten heeft dan zwaarigheden.

Dat zijn dan onze vier stukken. Wij hebben voorgenomen op zulk een tijd als deze is, u niet te lang aan de tafel te zetten; maakt er uw gebruik van, zet er uw harte voor, roept de Koning. Hebt gij kunnen eten of niet ? Wilt ge wel eten? Wilt ge de spijsje wel hebben? Die genade heeft, die vereenigt er zich mede, en hij wil het alle dagen gebruiken.

Die dat noodige in zijn leven heeft, zal ook gelukkig zijn in zijn einde, dat ik u en mij toewensche! Amen.

ACHT-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH, XII: 20, 21,

Waarin drie dingen :

- I. Eenige kenteekens van de waarachtige belijdenis der zonden,
- II. Een geval van het gemoed, of men al zijn zonden belijden moet.
- III. Een vraag aan de vromen, of het zoo niet toegaat.

WIJ lezen, Joh. XII: 27, dat de Heere Jezus Christus zeide, nu is Mijne ziele ontroerd, en wat zal Ik zeggen? Hij leefde in die levendige apprehensie en bevatting van Zijn aanstaand lijden. Luc. XII: 50 zeide Hij, Ik moet met eenen doop gedoopt worden, en hoe worde ik geperst! Ik ben der woorden vol, Ik kan Mij geen lucht geven, hoe ben ik benauwd in Mijne ziele, ik ben geheel benauwd tot der dood toe.

Is dat zoo in het Hoofd, denkt gij dan dat het met de vrome leden anders zou gaan? Zij hebben het niet anders als hun Middeelaar, doch Hij in een grooter trap. Zij moeten mede dikwijls zeggen, hoe word ik beroerd, en wat zal ik zeggen? Ps. LXXXVIII vs. 9, Ik ben besloten, ik kan er niet uitkomen. 1 Sam, I: 15, Ik ben een vrouwe, bitterlijk bedroefd en bezwaard van geest.

Hoe menigmaal gebeurt het, dat de vromen van binnen zijn als de dood? De geest mijnes buiks benauwt mij, zeide Elihu, Job XXXII: 18. Ja zij zijn altemets om zoo te bersten, zoodat hun huis en de stad hun te nauw wordt, zij moeten naar buiten om lucht te hebben. Luk. XXIV, die twee benauwde Emmausgangers, de stad was hun te nauw; gelijk Izaäk, hij ging naar buiten, zijn tente was hem te nauw. Wat doet zoo een beklemde ziele om lucht te krijgen? Weet gij hoe hij lucht krijgt? 1. Door zijn borst. 2. Door zijn ooggen. 3. Door zijn handen. 4. Door zijn knieën. 5. Dan geeft hij zich lucht door zijn mond. 6. Dan krijgt hij lucht door vromen raad te vragen. 7. Ook door samensprekingen met zulke beklemden. 8. Eindelijk ook door belijdenis voor God en menschen. Als de beklemden zoo benauwd zijn, wat doen zij dan om lucht te krijgen?

1. Eerst, zij geven zichzelf lucht door hun borst, zij zuchten, Ps. XXXVIII: 10, Mijn zuchten is voor U niet verborgen. Rom. VIII: 26, De Geest zelve bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen. 2 Cor. V: 4, Wij zuchten bezwaard zijnde. Zij doen gelijk

als de Heere Jezus. Hij zuchtte zwaarlijk in zijnen Geesf, **Marc. VIII: 12.**

2. Zij krijgen lucht door hun oogen, dat wonderlijke deel, dat in onze leden is; die zijn als fonteinen, die niet te stoppen zijn. Job **XXX: 20**, Ik **schreije** tot U, Job **XVI: 20**, Mijn ooge druipet tot God. Petrus ging naar buiten en hij weende bitterlijk, **Matth. XXVI: 75**. Hiskia, hij weende en smeekte, **Jes. XXXVIII: 3**. David, die een harte, als een leeuwenharte had, hij schreide **als een kind**, **Ps. VI.**

3. Zij krijgen lucht door hun handen. Zij breiden hun handen uit tot God, zij slaan ze eens tegen malkander, zij leggen ze eens op hun lendenen, zij leggen de eene eens op hun heupe en de andere op hun borst. **Jer. XXXI, Luc. XVIII.** Het is of er een **weinigje** lucht kwam, als zij hun handen **zoo** gebruiken kunnen.

4. Zij krijgen lucht door hun knieën, met op hun knieën eens neder te vallen voor God. Dan raken **zij** wel eens op de aarde en kruipen tegen den grond, al kunnen zij niet spreken, in dien erbarmelijken toestand zijnde. De Heere Jezus lag op Zijn **aangezichte** ter aarde, **Marc. XIV: 35.**

5. Zij krijgen lucht door hun mond, zij roepen eens tot God. **Ps. L: 15**, Roept Mij **aan** in den dag der benauwdheid, zegt God, en Ik zal er **u** uithelpen. **Hebr. V: 7**, met sterke roepingen en tranen heeft de Heere Jezus zichzelf **Gode** opgeofferd. **Ps. LXI: 3**, Ik roepe tot U van het einde des lands.

6. Zij krijgen lucht met raad te vragen aan een vrome. Zij kennen **altemets** een godzalig mensch, tot wien zij zeggen, ik ben **zoo** benauwd, wat moet ik doen? **Hand. II en XVI.** **Zoo** zeiden ze tot Johannes, **Luc. III: 14**, en wij, wat zullen wij doen?

7. Zij krijgen lucht door iemand die **zoo** beklemd is. Zij krijgen iemand op hunne zijde, die ook beklemd is, zij krijgen er wat mede te spreken en zij komen in samenspraak. **Luc. XXIV**, zij gingen op malkanders zijde, en spraken van hun benauwdheid.

8. Nog eens, zij krijgen lucht, als zij belijdenis gaan doen voor de menschen, als het noodig is, en ook voor God. **Ps. XXXII: 5**, Ik make U mijne ongerechtigheid bekend. **Spr. XXVIII: 13**, die zijne zonde bekent en laat, zal barmhertigheid verkrijgen.

Geliefden! daar komt niemand uit den natuurstaat in den **genadestaat**, of hij zal benauwdheid kennen, want daar is niemand tot den genadestaat gekomen, of hij zal benauwdheid gekend hebben. Wij hebben **u** vijf kenteekenen van den staat der genade getoond, en laatst begonnen wij het zesde, en wat was dat? De lucht, die **zoo** een benauwd harte krijgt door de belijdenis der

zonde. Toen toonden wij, 1. In wat zin wij belijdenis voor menschen moeten doen, en in wat zin niet. 2. Dat al de heiligen de praktijk gehad hebben om belijdenis te doen. 3. Dat het zoo noodzakelijk was. 4. Waarin het bestond.

Toen bleef ons nog over, 1. Eenige kenteekenen te geven van een waarachtig belijder, die belijdenis doet, door Gods Geest bewrocht zijnde. 2. Een geval van het gemoed op te lossen, en dat is, of al de zonden beleden moeten worden. 3. De vromen er dan voor te roepen en te vragen, gaat het zoo met u niet toe? Dat zijn onze drie stukken, die wij tegenwoordig zullen hebben. En dan zullen wij zoeken in 't vervolg eenige zwarigheden van de oprechten weg te nemen. Eerst, de goddeloozen belijden ook hun zonden, hoe zal ik dan weten of de mijne van de rechte is, door Gods Geest gewrocht? Dan, als ze van de rechte was, dan zou ik ze laten, en dat doe ik niet. Dan, zoo ze recht was, dan zou ik barmhartigheid vinden, en dat vind ik niet, ik zie dat de goddeloozen meer voorspoed hebben als ik. Dan willen wij vromen en onvromen wei opwekken om dikwijls hun zonden voor God te belijden. Tegenwoordig hebben wij dan:

I. De kenteekenen van een waar geestelijk belijder.

II. Een geval van 't gemoed, of men al zijn zonden belijden moet, zonder er eene voor God te verzwijgen.

III. Willen wij het gekrookte rietje er voor roepen, en zeggen, kent gij dat niet? weet gij van zulke dingen niet met al?

1. Wat het eerste aangaat; iemand zal zeggen, ik heb zoo dikwijls mijn zonden beleden, maar ik weet niet of ik een recht belijder ben, Hoort, zooveel wij 't hebben kunnen begrijpen en mogen ondervinden door Gods Geest, zou zult gij deze teekenen vinden :

1. Eerst, God brengt zoo een in een stond van zijn leven, in 't korte of in 't lange, tot de belijdenis van de allergrootste zonde, die er ooit in de wereld bedreven is; daar heb ik part aan, zegt hij. En welke is die? Dat is de allereerste zonde van de wereld, die de volmaakte mensch begaan heeft; hij ging van God af naar den duivel, en dat, daar hij volmaakt was; daar heb ik zoo deel aan alsof ik die in eigen persoon bedreven had, dat belijd ik hartelijk, ik wil van die goddeloosheid niet zijn, dat ik zou zeggen, waarom heeft God mij **alzo** gemaakt? daar hebt Gij, Heere, **Uwe** vrijmacht in getoond, Gij zijt de pottebakker, en ik het leem; zal het maaxsel ook tegen **dengenen** die 't gemaakt heeft zeggen, waarom hebt gij mij **alzo** gemaakt? Rom. IX : 20. Ik belijde,

dat het is alsof ik mijn hand uitgestoken en van die vrucht genomen en gegeten had, en zoo mede gezondigd tegen het Verbond. Daar belijd ik dat ik part in heb, dat heel de wereld gevallen is. Lieve Heere, dat mijn hoofd staande gebleven had, zou ik niet beleden hebben, dat ik er part in had; dan zou ik beleden hebben, dat ik part had in die gerechtigheid, nu belijd ik, dal ik part heb in die ongerechtigheid.

Als Gij mij in Christus begrepen hebt, **zeide** ik wel, waarom hebt Gij dat gedaan? Neen ik. Ja, meent gij dat dat in de eerste wereld hun niet op het harte lag? En Job XXXI : 33, **zoo** ik, gelijk Adam, mijn overtredingen bedekt heb, door eigenliefde mijn misdaad verbergende! neen, ik heb door eigenliefde mijn overtredding niet bedekt, gelijkerwijs als Adam; was ik daar schuldig in, ik zou het bekennen. Ais God vond, dat dat wat uit het harte ging, **zoo** maakte Hij het levendig. En daarna Hos. VI, als dat wat teveel verviel, weet gij hoe Adam gehandeld heeft, **zeide** God, hij heeft Mijn verbond overtreden, vers 7. En het Nieuwe Testament, Rom. V : 12-21, worden die twee hoofden tegenover **malkan**deren gesteld, de eerste en de tweede **Adam**. **Zoo** ook I Cor. XV en 2 Cor. XI : 3 zegt God, ziet toe dat u de duivel niet en verleide, gelijkerwijs de slange Eva verleid en door hare arglistigheid bedrogen heeft. Heere, zegt zou een, **ik** heb schuld aan de grootste en leelijkste zonde, die er ooit geweest is; dat zinkt mij op mijn harte, moet ik die grootste en leelijkste zonde verantwoorden, hoe zal ik bestaan?

2. God brengt **zoo** een op zijn harte zijn geboortezonde, die natuurlijke verdorvenheid, die verdorvene **erfsmet**. In mij en eik is een vergadering van allerlei kwaad ; gelijk als een rirole, daar alle modder in vergadert, **zoo** is 't met ons harte ; daar vergadert al in dat leelijk is, dat gruwelijk is, en al de schandaie, die er onder eenige natie te vinden is, daar is het zaad van in ons harte. Wij zijn vervuld met nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid, Rom. I. Wij zijn van **nature** aardsch, wereldsch, duivelsch, goddeloos, Gen, VIII, Job XIV, Ps. LI, Joh. VIII: 44. O! God, zeggen zij, daar woont niets goeds in mij, Rom. VII: 18.

3. Niet alleen dat, maar het zaad van alle zonden is in **mij**. Och, zij belijden dat zij van **nature** die ook genegen zijn in het werk te stellen, kwam God het niet voor, en waren er altemets geen uitwendige inzichten. Ik moet dat harte **zoo** bewaken, zeggen zij, ik bid er tegen, ja zij strijden er tegen; ik wou mijn **herte** behoeden boven al dat er te bewaren is, Spr. IV : 23. Dat ontstelt mij **zoo**, dat ik het zaad van allerlei zonden in mij vind, ik moet

zeggen, waar kan ik niet al toe komen ! Heere, laat ik niet zondigen, opdat ik U tot geen oneere worde, de vromen tot smart, de goddeloozen tot spot, de eerstbeginnenden tot stuiting, want die genegenheid vind ik in mij tot alle kwaad.

4. Ik belijd, dat ik onmachtig ben om anders te doen, **zoo** Gij niet invloeit, en dat moet ik belijden tot mijne schande en smaad, dat het een goddelooze moedwil in mij is; Gij gebiedt **zoo** dikwijls, en ik doe het niet, dewijl ik onmachtig ben, 2 Cor. III : 5. In mijn natuur zijnde, **zoo** is 't mij **alzo** onmogelijk, als dat een moor zijn huid kan veranderen, of een luipaard zijne vlekken, Jer. XIII : 23. En dat is tot mijn smaad en schande, even gelijk als een dronkaard, die door zijn dronkenschap een arm of been gebroken heeft en **zoo** onmachtig geworden is om te werken; tot hemzelve gekomen zijnde, zegt hij, dat ik mijn arm niet gebruiken kan, is mijn zonde, spreekt er niet van, ik schame mij dat ik niet werken kan; **zoo** is 't ook, ik moet mij **bekeeren** of ik ga naar de hel, en ik kan niet, en dat is mijn schuld.

5. **Zij** beginnen te belijden de zonden van hun natuurstaat. Het ging dikwijls **zoo** grof en **zoo** groot; zei de duivel, gaat, ik ging; **zeide** hij, doet dat, ik deed het; ik ben een groote zondaar geweest en nu een **groot** belijder, gelijk als een Manasse, Zacheus en Paulus, de grootste der zondaren, en nu was hij de grootste belijder, 1 Tim. I : 13-15.

6. Zij gaan belijden hun zonden na hun bekeering, sedert dat zij op den weg geweest zijn, al hun heimelijke zonden en hun meer openbare zonden. **O!** God, zeggen zij, ik moet voor U nederleggen zonden, die oud en nieuw zijn, zonden die lang geleden en zonden die maar effen gepasseerd zijn, en zonden die ik nog tegemoet zie. 1 Kon. VIII, zag de koning zelfs toekomstige zonden tegemoet en hij brengt ze alle in een bundeltje bijeen voor God uit.

7. Zij belijden die zonden, die zelfs geen **zonden** onder de menschen zijn ; hun haastigheid, hoovaardigheid ongodsdienstigheid, dat zij hun bidden en hun lezen wat nagelaten hebben; al noemen zij het, zij krijgen er als geen oneere bij de menschen door, zijn zij eens ijdel geweest, hebben zij eens een klugje en een **zwakje** gehad, al noemen zij het, zij halen er geen schande door. Zelfs belijden zij die zonden, daar zij van de wereld over geprezen worden; neemt eens, iemand weet zijn wellevendheid wel in zijn **gesten**, kleederen, taal, hij weet **iemand** het zijne te geven, in behendigheit geeft hij iemand de stukken in de hand dat zij **het voelen**; de wereld zegt, dat is schoon, dat is fraai, **zij mogen dat**

doen, maar de vromen hun **teeder** gewisse brengt het voor God in belijdenisse. Daar hebt gij een schoone prente van in David: hij maakte zich gek bij den koning Achis; de wereld zou dat prijzen voor eene presentie, dat hij zoo wist zijn leven te **salveeren**; maar zijn **teeder** gewisse beleed dat in twee Psalmen, Ps. XXXIV en LVI.

Daar is nog iets wonderlijks in den Apostel Petrus, de wereld zou het geprezen hebben en gezegd, Petrus gij waart heel **present**, dat gij **u** zoo wist te redden uit die zaal, maar zijn **teeder** gewisse voelde 't wel anders, hij ging naar buiten en weende **bitterlijk**, Matth. XXVI: 75. De wereld zou het als een presentie in Paulus geprezen hebben, als hij te Damascus was, en men de stad bezettende om hem te vangen, toen zeiden de Discipelen, laten wij **u** in een **mand** over den muur **laten**, en hij ontkwam **alzo** hunne handen; hij **teekent** het aan, 2 Cor. XI: 30-33, dat het een zwakheid in hem was, en zegt, Ik zal roemen de dingen mijner zwakheid. Ziet, zulke zonden belijden zij, die de wereld deugden noemt.

8. Zij belijden hun eigen zonden, hun splinters en **balken**, die zij vinden in de tafel van hun harte staan, Jer. XVII en Matth. VII, kijkt eerst om den balk en splinter uit uw oog weg te doen. Zij belijden hun **eigen** zonden. Een mensch die geen genade heeft, komt niet gaarne aan zijn eigen zonden; hij schuift het al op een ander, hij zou wel zeggen als Nebucadnezar, de zake is mij ontgaan. Saul **zeide**, ik heb gezondigd, overtredende **Gods** en uw bevel, maar ik vreesde het **volk**; een recht **belijder** zegt met David, mijne zonden make ik U bekend, Ps. XXXII: 5; tegen U heb ik gezondigd, Ps. LI: 6. Hun **rechteroogen**, handen, voeten, die belijden zij **zoo** kortelijk.

9. Nog eens, de belijdenis der zonden zult gij vinden dat vijf of zes schoone eigenschappen heeft, *a.* Gewilligheid. *b.* Vaardigheid. *c.* Hartelijkheid. *d.* Rondelijk. *e.* Zij particulariseeren. *f.* Zij zijn daar dikwijls in bezig.

a. Zij doen het **zoo** gewillig. Wie drong den verloren zoon daartoe, om te gaan belijden, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, ik en ben niet waardig uw kind genaamd te worden? Luc. XV. De vader had het hem tevoren wel gezegd, maar toen had hij het niet willen weten; wie legt het hem nu ten laste? niemand als hij zelf en de genade, die hij nu gekregen had. Wie legt den moordenaar aan 't kruis ten laste, dat hij zou zeggen, wij lijden rechtvaardig. Dat was niet geperst, gelijk iemand die op een pijnbank ligt; **zoo** gaat het met de heiligen niet, maar het gaat **zoo** vanzelfs, Ik hebbe gezondigd, 2 Sam, XII: 13.

b. Zij doen vaardig belijdenis, zij zoeken geen uitstel, zij loopen niet om en om. Achan hield het zoo lang uit als hij kon; Jonathan hield het zoolang uit, totdat het lot hem trof; zij zoeken geen beletsel, maar geven God de eere; hoe eer hoe liever komen zij hun schuld bekennen; Ik heb zeer zottelijk gedaan, zei David, 2 Sam. XXIV : 10.

c. De derde eigenschap van de rechte belijdenis is, zij doen het zoo hartelijk; niet geveinsd, gelijk als een dief in 't gevangenhuis; was hij los hij deed het niet. Zoo is 't met de vromen; hun hart ligt op hun tong; zij veinzen niet, 't is zoo hartelijk, het gaat zoo gevoelig toe, 't is hun als een last, daar zij onder bezwijken; elke zonde is als een wonde in hun ziele.

d. Zij doen het zoo omstandig, zoo rondelijk; zij noemen tijd, plaats, omstandigheden, ik heb gezondigd zeggen ze, tegen beloften, tegen het licht van Uw Geest, tegen oordeelen en slagen, tegen al Uwe zegeningen, foei mij! zij belijden het omstandig en verbergen 't niet.

e. Zij particulariseeren, ze noemen dat en dat en dat. Wij hebben den Baälim gediend en God verlaten, Rig. X : 10, en 1 Sam. XII : 19, Boven alle onze zonden hebben wij dit kwaad daartoe gedaan, dat wij een koning over ons begeerd hebben. Zoo doen de heiligen en belijden 't, Neh. IX : 34. Wij hebben gezondigd, onze koningen, onze vorsten, onze burgers.

f. Zij doen het gedurig; belijden en bidden is hun dagelijksch werk, zij nemen die kapittelen, daar de belijdenis omstandig geschiedt, tot hun harte en breiden zoo hun zonden uit.

Ik zal het eens kortelijk herhalen. 1. Zij belijden dat zij part hebben aan de allergrootste zonde. 2. Zij belijden hun geboortezonde. 3. Dat het zaad van alle zonden in hen is. 4. Dat het tot hun schande is, dat zij zoo onmachtig zijn ten goede. 5. Zij belijden hun zonden vóór hun bekeering. 6. Ook hun zonden nadat zij genade ontvangen hebben. 7. Ook die geen schande voor de menschen zijn. 8. Zij belijden hun eigen zonden; laat ik mij, zeggen ze, met een ander niet veel moeien, of ik moet een publiek persoon zijn, dan moet ik het doen. 9. Zij willen het vaardig doen, en doen het gewillig, hartelijk, particulier, omstandig, gedurig; o, zij blijven daarin volharden, totdat zij sterven, en zij leggen er mede op hun doodbed. Och God, zeggen zij, wat heb ik gezondigd! De duivel laat Gods kinderen bijna het al toe, als zij bekeerd zijn; behalve dit, moet het er juist al uit wat gij gedaan hebt! zegt hij.

Daar is de list des duivels; tegen uw zonden hebt gij ook uw

deugden, zet er uw deugden eens tegen; **wildet** gij het zoo al belijden, dan kwam er het heimelijke wel uit, dan wierdt gij wel infaam.

II. Gij zult zeggen, **moet** ik at mijn zonden belijden? Geliefden, ik antwoorde:

1. Eerst, ja, al die gij weet. **Spr. XXVIII: 13** daar staat, die zijne ongerechtigheden bekent; daar is er niet een uitgesloten. Paulus, **Hand. XXIII**, als hij te haastig sprak en onderricht wierd, **zoo** zeide hij: ik wist niet, broeders, dat het de Hoogepriester was, hij viel meteen in, vers 5.

2. Wij moeten moeite doen om de zonde, die wij niet weten, op te halen. Ik en gij hebben **zooveel** vergeten. Waarom wil God dat hebben, dat wij ze **ophalen**? Opdat wij zouden gedenken aan het eertijds en aan het nu, Eph. II en V, Col, 1. Eertijds waart gij dit en dat, maar nu **zijt** ge dat niet. Ge moet altijd moeite doen om de zonden van uw eertijds te kunnen ophalen.

3. De hoop zal dan **zoo** groot worden, dat gij voor God in schaamte zult staan en zeggen: nu is het getal meer als de haren mijns hoofds, mijne schuld is tot aan den hemel; 't is nu geen wolkje meer als eens mans hand, maar een dikke wolke, daar ik niet door zien kan; **zè** zijn veel in hun getal, verscheiden in soort, daar zijn zonden, die ik voor deugden had aangezien. Als gij ze **zoo** in hunne grootte voor God brengt, dan zult ge moeten zeggen, 't zijn dwaasheden, niet om sommen, ik en kenne de **getalen** niet.

4. Al is het getal nog **zoo** groot, dat gij **zoudt** zeggen, ik kan ze niet in orde brengen, zoekt ze evenwel in orde te brengen en begint met de zonden van uw jongelingschap en gaat **zoo** voort tot de mannelijke jaren, en komt **zoo** tot uw ouden dag. Belijdt de zonden van **uw** eenzaamheid, de zonden in **uw** familie, de zonden in uw beroep, de zonden in uw verkeer met **menschēn**, de zonden in de kerk, in den godsdienst en van uw allerheiligste dingen. Zegt, Heere, **zoo** en **zoo** is mijn leven geweest, eene samenknoppinge van ongerechtigheid.

5. **Zoo** moet gij tegen den duivel zeggen, al kwam het heimelijke er uit, ik zal er niet infaam door worden, want ik kan het stille voor God zeggen.

6. En zegt **gij**, dat er op mijn harte ligt kan ik niet stil zeggen, zoekt dan een eenzaam plekje en schreeuwt het uit voor God, en ontlast u als ge weet dat het niemand hoort; laat er dan het heimelijke **nikkomen**, als ge weet dat ge met God alleen zijt, **zoo** ge met stil belijden u niet ontlasten kunt.

III. Nu willen wij daar een vrome voor roepen, en dat is ons derde stuk.

Kent gij het? Ging het bij **u** zoo toe, of niet? Kent ge geen plaatsje in de wereld, daar het **u** zoo gegaan heeft? Leggen de tranen niet nog versch in uw geheugenis? Zoudt ge er wel ver naar moeten zoeken, daar gij van **zoudt** kunnen zeggen, mijn God, daar ging het **zoo** toe? Heugt het u niet, de zoetigheid en verkwikking, die ge er van hadt? Ja, is 't wel lange geleden, 't is misschien heel kort? Ja, is 't uw dagelijks werk niet? Is 't niet een groot stuk in uw gebed? Weet gij wel, dat er geen goed gebed gedaan wordt, ais er dat niet in komt? De belijdenis der zonden wordt in de kerk zoo niet **meer** gedaan, als dat wij 't wel heugen, van uw oude leeraars; dan doen 't de lidmaten dikwijls ook niet veel, Ziet uw formuliergebeden eens achter de Bijbels, en wat een groot deel de belijdenis der zonden er in was. Die God zoekt te **vreezen**, wat spreekt uw harte? Moet gij niet zeggen, ik ben een belijder, ik verberg mijn kwaad voor Uw **aangezichte** niet, Heere, het stelt mij in mijn schaamte. Wel, het is een **teeken** dat ge uit de natuur in de genade zijt overgegaan.

Hier zijn nu groote zwarigheden: de goddeloozen belijden ook, waarin ben ik onderscheiden? Dat zal de stoffe zijn, die we tot een **volgende** predikatie zullen bewaren, en bidden God, dat Hij dit aan ons en aan **ulieden** believe te zegenen tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille. Amen.

NEGEN-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze drie dingen :

- I. Hoe men een kind **Gods** in al zijn zwarigheden behandelen moet.
- II. Hoe men moet toestemmen dat de goddeloozen breede belijdenissen doen.
- III. Hoe breed en **bewegelijk** zij is, wat er aan ontbreekt.

Wij lezen, 1 Cor. II : 14, 15, De natuurlijke mensch en begrijpt niet de dingen die des **Geestes Gods** zijn. Want zij zijn hem een **dwaasheid**, ende hij en kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden. Doch de geestelijke mensch onderscheidt alle dingen, maar hij zelve wordt van niemand onderscheiden. De Apostel stelt daar twee menschen tegen een, een in de **nature** en een in de genade, en hij schildert ze beide naar 't leven af.

Een mensch in de **nature**, als hij geestelijk hoort prediken of iets geestelijks hoort lezen of spreken, hoe is hij gesteld?

1. Hij verstaat het niet, Joh. 11: 3-10. Nicodemus, al was hij een predikant, toen hij in de **nature** was, hij toonde dat hij 't niet verstond, hij wist niets te maken van 't geen de Zaligmaker zei, als Hij van de wedergeboorte sprak; weet gij dat niet, zei de Zaligmaker, en zijt gij zelfs een predikant?

2. Zij houden voor zot en gek dat spreken. Als er gesproken wordt van de verkiezing, van het geloof, van de **verandering van 't hart**, van het geestelijk leven, van geestelijke ondervindingen, zij houden ze voor gekken. 2 Kon. IX: 11, als daar een geestelijk Profeet kwam, wat komt de gek doen, zeiden ze. **Als** de Heere Jezus kwam prediken, houdt Hem vast, zeiden ze, Hij is buiten zijne zinnen. Als Paulus daar sprak voor die aanzienlijke vergadering, de man die raast, schreeuwde Festus, het schort hem in zijn verstand, hij heeft te veel gelezen. **Als** hij sprak van de opstanding te Athene onder al die wijze menschen, zij zeiden, wat wil die klapper zeggen? Philo de Jood, lezende het Nieuwe Testament, zei, ik heb het gelezen met aandacht, ik vind daarin leerstukken die wijs zijn, maar in de practijk is het **enkel** zotheid. 1 Cor. 1 : 23, 24 daar staat dat bekend, dat zij de prediking van het Nieuwe Testament rekenden voor enkel zotheid, voor het dwaze en het zwakke **Gods**.